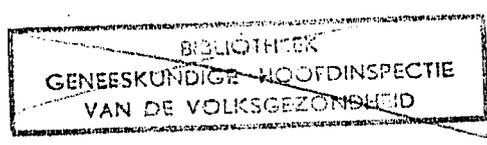

9

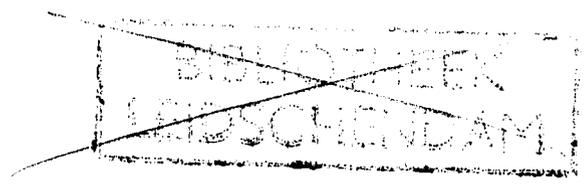
1A-B/1960/VT, dl. BB
2 JUNI 1960

CENTRAAL BUREAU VOOR DE STATISTIEK

13^e Algemene volkstelling 31 mei 1960

Deel 8. Genoten onderwijs en opleidingsniveau
B. Voornaamste cijfers per gemeente

UITGEVERSMAATSCHAPPIJ W. DE HAAN N.V.
ZEIST, 1964

VERKLARING DER TEKENEN

- . = gegevens ontbreken
- x = geheim
- = nul
- 0 (0,0) = het getal is minder dan de helft van de gekozen eenheid
- niets (blank) = een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
- 1962-1963 = 1962 tot en met 1963
- 1962/1963 = het gemiddelde over de jaren 1962 en 1963
- 1962/'63 = oogstjaar, boekjaar, schooljaar, enz. beginnend in 1962 en eindigend in 1963

N.B. Door afrondingen kan het voorkomen, dat totaalcijfers niet geheel overeenstemmen met de som der onderscheidene posten.

13e ALGEMENE VOLKSTELLING, 31 MEI 1960

Gedrukte publikaties

- Deel 1. Inleiding tot de voornaamste onderwerpen van de telling. Bijlage: Begrippen en definities
- Deel 2. Bevolking van gemeenten en onderdelen van gemeenten (verschenen, prijs f. 16,-)
- Deel 3. Geboortegemeente en periode van vestiging in de gemeente
- Deel 4. Geslacht, leeftijd en burgerlijke staat
- Deel 5. Huishoudens, gezinnen en woningen
 - A. Algemene inleiding
 - B. Voornaamste cijfers per gemeente (ter perse)
- Deel 6. Bestaande huwelijken en huwelijksvruchtbaarheid
- Deel 7. Kerkelijke gezindte
 - A. Algemene inleiding
 - B. Voornaamste cijfers per gemeente (verschenen, prijs f. 9,25)
- Deel 8. Genoten onderwijs en opleidingsniveau
 - A. Algemene inleiding
 - B. Voornaamste cijfers per gemeente (verschenen, prijs f.10,50)
- Deel 9. Academisch-gevoormden (ter perse)
- Deel 10. Beroepsbevolking
 - A. Algemene inleiding
 - B. Voornaamste cijfers per gemeente (verschenen, prijs f. 14,40)
- Deel 11. Buiten de woongemeente werkenden (ter perse)
- Deel 12. Gestichtsbevolking
- Deel 13. Varende en rijdende bevolking
- Deel 14. Voornaamste kengetallen per gemeente

N.B. Zie voor lijst van beschikbare gelichtdrukte tabellen bladzijde 3 van de omslag.

AUTEURSRECHT VOORBEHOUDEN

Het herdrukken van de inhoud van deze publikatie is niet toegestaan, noch geheel, noch gedeeltelijk, noch in de oorspronkelijke, noch in bewerkte vorm, tenzij met schriftelijke machtiging van de Directeur van het Centraal Bureau voor de Statistiek.
Het gebruiken van de inhoud van deze publikatie als toelichting of bewijsvoering in een artikel, een boekbespreking of een boek is toegestaan, mits de bron duidelijk en nauwkeurig wordt vermeld.

Verkrijgbaar bij Uitgeversmaatschappij W. de Haan N.V., Zinzendorflaan 3, Zeist (postrekening no. 57071) en de boekhandel.

Obtainable from the publisher, Uitgeversmaatschappij W. de Haan N.V., Zinzendorflaan 3, Zeist (postal account no. 57071) and from booksellers.

Prijs: f. 10,50.
Bestelnummer: F 71/1960.

EXPLANATION OF SYMBOLS

- . = no information available
- x = publication prohibited (confidential figure)
- = nil
- 0 (0,0) = less than half of unit chosen
- a blank = category not applicable
- 1962-1963 = 1962 to 1963 inclusive
- 1962/1963 = average for the years 1962 and 1963
- 1962/'63 = crop year, financial year, school year, etc. beginning in 1962 and terminating in 1963

Note: As a result of rounding there may be minor discrepancies between total figures and the sum of the relevant items.

Voorbericht

Bij de 13e Algemene volkstelling zijn o.m. gegevens verzameld betreffende het genoten onderwijs en de behaalde diploma's door personen, die op het tijdstip van de telling geen dagonderwijs meer ontvingen. In deze publikatie zijn per gemeente enkele belangrijke cijfers betreffende dit onderwerp opgenomen.

Geen bijzonderheden zijn verzameld over degenen die op 31 mei 1960 nog dagonderwijs genoten. Voor cijfers over omvang en samenstelling van de schoolbevolking ten tijde van de volkstelling, door deze afgelegde examens en dergelijke zij verwezen naar de periodieke onderwijsstatistieken van mijn Bureau.

Naast deze publikatie met regionale cijfers over het genoten onderwijs en het opleidingsniveau zal nog Deel 8 A verschijnen, waarin de onderwijsgegevens in verband zijn gebracht met verschillende andere over de getelde personen verkregen bijzonderheden.

De Directeur-Generaal
van de Statistiek.

(Prof. Dr. Ph. J. IDENBURG)

's-Gravenhage, september 1964

COPYRIGHTS RESERVED

Price: f. 10,50.
Quote nr.: F 71/1960.

Inhoud

	Blz.
VOORBERICHT	3
INLEIDING	
Hoofdstuk I. Algemeen	9
Hoofdstuk II. Indeling	9
1. Genoten onderwijs	9
2. Opleidingsniveau	10
Hoofdstuk III. Uitkomsten van de telling	
A. Rijks- en provinciale cijfers	11
1. Nog dagonderwijs genietenden van 14 jaar en ouder	11
2. Genoten algemeen vormend onderwijs	12
3. Genoten beroepsonderwijs	13
4. Anders dan in dagonderwijs behaalde akten en diploma's	14
5. Opleidingsniveau van de beroepsbevolking	14
B. Gegevens per gemeente	15
SUMMARY	20
STATEN TUSSEN DE TEKST	
1. Nog dagonderwijs genietenden van 14 jaar en ouder, in procenten van de totale bevolking van 14 jaar en ouder, resp. van 14 t/m 24 jaar, per provincie	12
2. Bevolking van 14 jaar en ouder, nog dagonderwijs genietend, alsmede géén dagonderwijs meer genietend met en zonder beroep naar genoten algemeen vormend onderwijs	12
3. Bevolking van 14 jaar en ouder, geen dagonderwijs (meer) genietend, naar soort van genoten algemeen vormend onderwijs, per provincie	13
4. Beroepsbevolking naar aard genoten en voltooid beroepsonderwijs	13
5. Beroepsbevolking naar aard van de niet in dagonderwijs behaalde akten en diploma's ...	14
6. Beroepsbevolking naar opleidingsniveau	15
7. Beroepsbevolking naar opleidingsniveau, per provincie	15
8. Aantal gemeenten, naar het percentage van de mannelijke beroepsbevolking met ten minste een uitgebreid lager opleidingsniveau, per provincie	16
9. Mannelijke agrarische beroepsbevolking, in totaal en met diploma lager landbouwonderwijs, per provincie	17
TABEL met cijfers per gemeente	
Mannen en vrouwen van 14 jaar en ouder	
- met beroep naar aard genoten onderwijs en opleidingsniveau;	
- zonder beroep, geen dagonderwijs (meer) genietend naar aard genoten algemeen vormend onderwijs;	
- nog dagonderwijs genietend	38
CARTOGRAMMEN (los bijgevoegd)	
1. Percentage van de bevolking van 14 jaar en ouder, dat (aan algemeen vormend onderwijs) meer dan alleen lager onderwijs heeft genoten (excl. nog dagonderwijs genietenden) (per gemeente)	
2. Percentage personen met lager landbouwdiploma onder de mannelijke beroepsbevolking in de landbouw (per landbouwgebied)	
- bedrijfshoofden (2a)	
- medewerkende zoons (2b)	
- landarbeiders (2c)	

BIJLAGEN

	Blz.
1. Vraagstelling omtrent genoten onderwijs en behaalde akten en/of diploma's	22
2. Overzicht van de indeling naar lager, middelbaar en semi-hoger van een aantal op de vragenlijsten ingevulde soorten van genoten beroeps(dag)onderwijs	24
3. Overzicht van de indeling naar lager, middelbaar en semi-hoger van een aantal op de vragenlijsten ingevulde niet in dagonderwijs behaalde akten en diploma's	25
4. A. Schema van de wijze van combinatie van algemeen vormend onderwijs, beroeps(dag)-onderwijs en akten en diploma's tot opleidingsniveaus (5 hoofdgroepen)	26
B. Verdere splitsing van de 5 hoofdgroepen naar de 22 bij de bewerking onderscheiden opleidingsniveaus	27
5. Lijst van beschikbare gelichtdrukte tabellen met gegevens omtrent het genoten onderwijs en het opleidingsniveau	29
6. a. en b. Modellen van de per gemeente (alsmede voor elke provincie en voor Nederland) ter beschikking staande gelichtdrukte tabellen	30
7. Nummers van de zgn. schakelgebieden onder vermelding van de tot elk gebied gerekende gemeente(n)	32
8. Lijst van landbouwgebieden met de verhoudingscijfers gebruikt voor de cartogrammen 2a, b en c	34

Contents

	Page
PREFACE	3
INTRODUCTION	
Chapter I. General remarks	9
Chapter II. Classification	9
1. Education received	9
2. Overall level of education	10
Chapter III. Results of the census	
A. Figures for The Netherlands and the provinces	11
1. Persons 14 years of age and over still attending school	11
2. General education received	12
3. Vocational training received	13
4. Other certificates and diploma's obtained	14
5. Overall level of education of the economically active population	14
B. Municipal figures	15
SUMMARY (in English)	20
TEXTTABLES	
1. Persons 14 years of age and over attending school as a percentage of the total population of this age and as a percentage of the population of 14 up to 24 inclusive, per province	12
2. Population of 14 years of age and over, still attending school, as well as those not attending school, either economically active or inactive, according to general education received	12
3. Population of 14 years of age and over, not attending school, according to type of general education, per province	13
4. Economically active population according to type of completed vocational training ...	13
5. Economically active population according to type of other certificates and diploma's held	14
6. Economically active population according to overall level of education	15
7. Economically active population according to overall level of education, per province.	15
8. Number of municipalities according to the percentage of the male economically active population with at least an upper lower level of education, per province	16
9. Total male economically active population in agriculture and those of which with a lower agricultural certificate, per province	17
TABLE with figures per municipality	
Male and female population of 14 years of age and over	
- with an occupation, according to type of education received and overall level of education;	
- without an occupation, not attending school, according to type of general education received;	
- still attending school	38

CARTOGRAPHS (added separately)

	Page
1. Population having completed secondary school or any higher schooltype in the field of general education (excluding those still attending school) as a percentage of the total population of 14 years of age and over (per municipality)	
2. Percentage of male workers in agriculture having a certificate of a lower agricultural school (per agricultural region)	
- employers and workers on own account (2a)	
- family workers (2b)	
- wage earners (2c)	
ANNEXES	
1. Questions about education received and certificates and diploma's held, asked in the the enumeration forms	22
2. Outline for classifying (lower, medium and semi-higher) a number of types of vocational training, reported in the enumeration forms	24
3. Outline for classifying (lower, medium and semi-higher) a number of certificates and diploma's, reported in the enumeration forms	25
4. Formation of the overall level of education on the basis of the levels of education attained in the three different categories of schooling	28
5. List of the available phototyped tables with data about education received and overall level of education	29
6. a. and b. Specimen of the phototyped tables 25 and 26, available for each municipality, for the provinces and for The Netherlands	30
7. List of groups of municipalities as applied to various phototyped tables, not available for each municipality	32
8. List of agricultural regions with the ratios used in the cartographs 2a, b and c	34

Inleiding

HOOFDSTUK I. ALGEMEEN

Evenals in 1930 en in 1947 zijn bij de Algemene volkstelling 1960 een aantal vragen gesteld betreffende de academische vorming. Daarnaast is de telling van 1960 aangegrepen om tot een algemeen inzicht te komen in het opleidingsniveau van de gehele bevolking, voor zover op het moment van de telling geen dagonderwijs meer genietend.

Hiertoe is aan alle personen gevraagd of zij op het tijdstip van de telling nog dagonderwijs genoten. Degenen die deze vraag bevestigend hadden beantwoord, doch daarnaast opgaven tevens een beroep uit de oefenen waarin ze minder dan 15 uur per week werkzaam waren, zijn nog tot de categorie dagonderwijsgenietenden gerekend. Waren zij 15 uur of méér per week in een beroep werkzaam dan zijn zij, onafhankelijk van de omstandigheid dat zij nog dagonderwijs genoten, tot de beroepsbevolking gerekend. Voor leerkrachten is deze grens gelegd bij 8 uur of meer.

Aan alle personen met beroep is opgave gevraagd van alle bezochte instellingen voor dagonderwijs, inclusief universiteiten en hogescholen, benevens van alle behaalde akten en/of diploma's. Als (eind-)diploma van een school is ook beschouwd een buiten schoolverband behaald gelijkwaardig staatsexamendiploma.

Voor personen zonder beroep en geen dagonderwijs meer genietend is aangenomen, dat zij in ieder geval gewoon lager onderwijs hebben ontvangen en is volstaan met de vraag naar het bezit van een diploma (m.)u.l.o., 3-, 5- of 6-jarige h.b.s., m.m.s. of gymnasium, van de onderwijzersakte, van één der akten M., K. of N. (M.O. of N.O.) en naar de met goed gevolg afgelegde examens aan een universiteit of hogeschool.

In bijlage 1 is de tekst opgenomen van de gestelde onderwijsvragen en van de daarbij gegeven toelichting.

Bij de bewerking van het telmateriaal zijn over de dagonderwijsgenietenden slechts gegevens ter beschikking gekomen t.a.v. leeftijd en geslacht. Voor nadere bijzonderheden over de schoolbevolking zij verwezen naar de periodieke onderwijsstatistieken van het C.B.S.

Wat de géén dagonderwijs meer genietenden betreft, zijn over de personen met beroep afzonderlijke overzichten samengesteld betreffende resp. het genoten algemeen vormend onderwijs, over het genoten beroepsonderwijs en over de anders dan in dagonderwijs behaalde akten en diploma's en daarnaast nog over het opleidingsniveau. De inhoud en betekenis van deze begrippen worden nader toegelicht in hoofdstuk II van deze publikatie.

Ten aanzien van de personen zonder beroep zijn, in verband met de reeds vermelde beperkte vraagstelling voor deze categorie, slechts overzichten beschikbaar gekomen met betrekking tot het genoten algemeen vormend onderwijs en het aktenbezit.

HOOFDSTUK II. INDELING

Uit het voorgaande is al gebleken, dat twee hoofdonderscheidingen zijn gemaakt, te weten naar het genoten onderwijs en naar het opleidingsniveau.

1. Genoten onderwijs

Wat het genoten onderwijs betreft, zijn de verschillende soorten en vormen van onderwijs ingedeeld in 3 groepen:

- a. algemeen vormend onderwijs;
- b. beroepsonderwijs;
- c. akten en diploma's, n.e.g.

Ad a. Onder algemeen vormend onderwijs is verstaan het niet op een bepaald beroep of groep van beroepen gericht basisonderwijs en het daarop aansluitend onderwijs met een algemeen vormend karakter. Ook de academische opleidingen zijn hieronder begrepen.

Voor het genoten algemeen vormend onderwijs zijn 4 groepen gevormd.

Alleen lager onderwijs

Deze groep omvat het gewoon lager onderwijs (g.l.o.), het buitengewoon lager onderwijs (b.l.o.) en het voortgezet gewoon lager onderwijs (v.g.l.o.). Ook opleidingen aan een (m.)u.l.o. of 3-jarige h.b.s. of een daarmee gelijk te stellen opleiding, waarbij niet het diploma werd verworven zijn in deze groep ondergebracht.

(M.)u.l.o. en middelbaar 3-jarig

Hiertoe zijn naast de door het behalen van een diploma afgesloten opleidingen aan een m.u.l.o., u.l.o. of 3-jarige h.b.s. ook gerekend opleidingen aan een school voor v.h.m.o. of een klein seminarie, waarbij de betrokkene niet het diploma behaalde, doch tenminste werd toegelaten tot de 4e klas.

Middelbaar 5- of 6-jarig

Tot deze groep behoren opleidingen aan een gymnasium, lyceum, 5- of 6-jarige h.b.s., middelbare meisjesschool (m.m.s.) of handelsdag-school (h.d.s.), voor zover daarbij het diploma is behaald, alsmede voltooide opleidingen aan een klein-seminarie. Eveneens zijn hiertoe gerekend opleidingen aan een instelling voor hoger onderwijs, zonder dat daarbij het kandidaatsexamen met goed gevolg is afgelegd.

Hoger onderwijs

Dit zijn opleidingen aan een erkende binnen- of buitenlandse universiteit of hogeschool (inclusief de theologische hogescholen te Kampen) met als resultaat dat tenminste het kandidaatsexamen of een daaraan gelijkwaardig te achten examen met goed gevolg is afgelegd. In deze groep is ook een voltooide opleiding aan een r.k.-groot-seminarie gerangschikt.

Ad b. Het beroepsonderwijs omvat het volledig of nagenoeg volledig dagonderwijs dat, hoewel het algemeen vormend element daarin als regel niet ontbreekt, meer in het bijzonder is gericht op een bepaald beroep of een groep van beroepen. Als hoofdindeling is een onderscheiding in 3 groepen aangehouden, nl. lager, middelbaar en semi-hoger beroepsonderwijs. Binnen elk van deze hoofdgroepen vond nog een onderverdeling plaats voor enkele specifieke soorten van beroepsonderwijs, waardoor tenslotte de volgende indeling ontstond.

Voor mannen

- lager landbouw (1);
- lager technisch en overig lager (2);
- kweekschool (3);
- overig middelbaar (4);
- technisch semi-hoger (5);
- overig semi-hoger (6).

Voor vrouwen

- lager huishoud- en landbouwhuishoudonderwijs (7);
- overig lager (8);
- kweekschool (9);
- overig middelbaar (10);
- school voor maatschappelijk werk (11);
- overig semi-hoger (12).

In elk van de genoemde groepen zijn in de tabellen alleen opgenomen de personen die het diploma van de betrokken opleiding of schoolsoort behaalden.

Bij de beoordeling of een bepaalde beroepsopleiding tot het lagere, het middelbare of het semi-hogere beroepsonderwijs diende te worden gerekend, is in het algemeen als uitgangspunt genomen het minimum aan algemeen vormend onderwijs, dat als voorwaarde voor het volgen van de betrokken beroepsopleiding wordt gesteld. Daarbij is een beroepsopleiding waarvoor lager algemeen vormend onderwijs voldoende wordt geacht als lagere beroepsopleiding aangemerkt. Een beroepsopleiding waarvoor tenminste een opleiding (m.)u.l.o. of 3-jarige h.b.s. wordt vereist, is tot de middelbare beroepsopleidingen gerekend. Daarnaast zijn beroepsopleidingen waarvoor als minimum vooropleiding middelbaar algemeen vormend of middelbaar beroepsonderwijs gewenst is, als semi-hogere opleidingen gekwalificeerd.

Bijlage 2 geeft een overzicht van de meest voorkomende scholen en opleidingen voor beroepsonderwijs, alsmede van de indeling naar lager, middelbaar en semi-hoger beroepsonderwijs en naar de hiervoor genoemde sub-categorieën 1 t/m 12. Voor zover op de vragenlijsten nog andere binnen- of buitenlandse scholen of opleidingen voor beroepsonderwijs werden vermeld, zijn deze ingedeeld overeenkomstig daarmede gelijk te stellen opleidingen.

Ad c. Naast de reeds genoemde in volledig dagonderwijs genoten beroepsopleidingen kunnen ook langs de weg van niet-volledig dagonderwijs, door avondonderwijs of door middel van schriftelijk onderwijs akten en diploma's

worden behaald. Ook aan de resultaten van dit onderwijs is aandacht geschonken. Gezien de grote verscheidenheid van de op deze wijze verkregen akten en diploma's was het bezwaarlijk deze alle afzonderlijk te registreren. Op grond van dezelfde criteria als hiervoor reeds voor het beroepsonderwijs zijn vermeld, vond bij de bewerking een indeling plaats in de groepen lager, middelbaar en semi-hoger, met binnen deze groepen de in onderstaand overzicht vermelde onderscheidingen.

Lagere akten en diploma's

- middenstands- en vakdiploma's (1);
- diploma chemisch en apothekersassistente (2);
- overige lagere diploma's (3).

Middelbare akten en diploma's

- diploma gemeente-administratie I en diploma gemeentefinanciën (4);
- staatspraktijkdiploma bedrijfsadministratie (S.P.D.) en diploma moderne bedrijfsadministratie (M.B.A.) (5);
- hoofdakten lager onderwijs (6);
- overige middelbare diploma's (7);
- N-akten (8);
- M.- of K.-akten (A-niveau) - maatschappijwetenschappen (9);
- M.- of K.-akten (A-niveau) - talen (10);
- M.- of K.-akten (A-niveau) - exacte wetenschappen (11);
- M.- of K.-akten (A-niveau) - overige (12).

Semi-hogere akten en diploma's

- diploma gemeente-administratie II (13);
- diploma candidaat-notaris (14);
- accountantsdiploma N.I.v.A. (15);
- overige semi-hogere diploma's (16);
- M.- of K.-akten (B-niveau) - maatschappijwetenschappen (17);
- M.- of K.-akten (B-niveau) - talen (18);
- M.- of K.-akten (B-niveau) - exacte wetenschappen (19);
- M.- of K.-akten (B-niveau) - overige (20).

In bijlage 3 is een nog verder gedetailleerd overzicht gegeven van de tot elke categorie gerekende akten en diploma's. Volledigheids-halve zij nog toegevoegd dat enkele daarvan ook in dagonderwijs kunnen worden behaald.

2. Opleidingsniveau

Het opleidingsniveau (van alle personen met beroep) is bepaald door combinatie van het genoten algemeen vormend onderwijs, het beroepsonderwijs en de niet in dagonderwijs behaalde akten en diploma's. Hierbij zijn 5 hoofdgroepen onderscheiden, nl.:

- lager niveau;
- uitgebreid lager niveau;
- middelbaar niveau;
- semi-hoger niveau;
- hoger niveau.

De indeling van de individuele personen in één van deze 5 hoofdgroepen vond plaats op grond van het hoogst bereikte onderwijsresultaat, onafhankelijk of dit was bereikt na een

algemeen vormende opleiding dan wel na een beroepsopleiding of dat er sprake was van een niet in dagonderwijs behaalde akte of diploma. Voorts is ter bepaling van dit hoogst bereikte resultaat uitgegaan van voltooid opleidingen. Als voltooid opleidingen zijn in dit verband beschouwd die opleidingen waarvoor het diploma is behaald of waarvan het laatste examen met goed gevolg is afgelegd. Bij niet voltooid opleidingen is aangenomen dat tenminste het voor het volgen van deze opleiding vereiste ontwikkelingsniveau was verkregen (ook al was dit niet altijd uit de betrokken vragenlijsten af te leiden). In deze gevallen vond indeling in de direct voorafgaande lagere groep plaats. Zo is bijv. iemand met het diploma kweekschool ingedeeld in het middelbaar opleidingsniveau, terwijl degene die aan een kweekschool studeerde zonder het diploma te behalen in het uitgebreid lager opleidingsniveau is ingedeeld (uiteraard onder voorbehoud dat de betrokkene niet reeds een middelbare algemeen vormende vooropleiding had voltooid of op grond van niet in dagonderwijs behaalde akten of diploma's in een hoger niveau moest worden ingedeeld). De 5 genoemde hoofdgroepen zijn als volgt samengesteld.

Lager niveau

In deze groep zijn gerangschikt personen met uitsluitend lager algemeen vormend onderwijs (incl. onbekend), doch zonder voltooid beroepsopleiding of enigerlei akte of diploma. Ook zij die één of meer jaren aan een (m.)u.l.o. of 3-jarige h.b.s. studeerden doch niet het diploma van de betrokken opleiding behaalden, zijn in deze groep opgenomen. Eveneens personen die een aantal klassen van een middelbare school doorliepen, geen diploma verwierven en niet tenminste werden toegelaten tot de 4e klas.

Uitgebreid lager niveau

Deze groep omvat personen met een diploma (m.)u.l.o. of 3-jarige h.b.s., een diploma van een lagere beroepsopleiding en/of een anders dan in dagonderwijs behaalde lagere akte of diploma. Ook personen die een aantal jaren een school voor middelbaar algemeen vormend onderwijs bezochten, geen diploma behaalden, doch wel werden toegelaten tot de 4e klas, zijn in deze groep ingedeeld, evenals personen met een onvoltooid middelbare beroepsopleiding.

Middelbaar niveau

Deze groep heeft betrekking op personen met een diploma 5- of 6-jarige h.b.s., gymnasium, m.m.s. of h.d.s., met een diploma van een middelbare beroepsopleiding en/of van een anders dan in dagonderwijs behaalde middelbare akte of diploma, al dan niet in combinatie met lager geclassificeerde opleidingen. Ook academische opleidingen, waarbij nog geen kandidaatsexamen met goed gevolg werd afgelegd, alsmede onvoltooid semi-hogere beroepsopleidingen behoren tot deze groep.

Semi-hoger niveau

Tot deze groep zijn gerekend personen met een academische opleiding, waarbij als hoogst bereikt resultaat het kandidaatsexamen met goed gevolg werd afgelegd, alsmede personen met voltooid semi-hoger beroepsonderwijs en/of semi-hogere akten of diploma's.

Hoger niveau

Deze groep omvat personen met een academische opleiding, waarbij tenminste het doctoraal examen met goed gevolg werd afgelegd en voorts alle personen met een voltooid buitenlandse academische opleiding. Deze laatste categorie omvat nog geen 5% van alle academisch gevormden.

In bijlage 4 is onder A schematisch aangegeven op welke wijze de 5 hoofdgroepen zijn samengesteld. In enkele gelichtdrukte tabellen zijn de genoemde hoofdgroepen nog verder onderverdeeld. Daarbij is zowel uitgegaan van een aantal specifieke opleidingen op grond waarvan de hoofdgroep werd bepaald, als van de voorafgaande algemeen vormende basisopleiding. Op deze wijze zijn de tevens in bijlage 4 onder B vermelde 22 opleidingsniveaus gevormd.

HOOFDSTUK III. UITKOMSTEN VAN DE TELLING

A. Rijks- en provinciale cijfers

1. Nog dagonderwijsgenietenden van 14 jaar en ouder

De omvang van de groep nog dagonderwijsgenietenden van 14 jaar en ouder t.o.v. de totale bevolking van deze leeftijd kan als een belangrijke indicator worden gezien van de plaats die het voortgezet onderwijs in de Nederlandse samenleving inneemt. Voor de leeftijdsbepaling om tot deze groep te worden gerekend is uitgegaan van de leeftijd op 31 mei 1960 en niet van het geboortjaar zoals overigens ten behoeve van de leeftijdsverdeling bij deze volkstelling is geschied.

Blijkens de in staat 1 vermelde cijfers, genoot op 31 mei 1960 7% van de bevolking van 14 jaar en ouder nog de één of andere vorm van dagonderwijs.

Het percentage voor de mannen (8,2%) ligt hoger dan dat voor de vrouwen (5,7%). Bij vergelijking van die voor de provincies, blijken vrij belangrijke verschillen te bestaan. Voor de mannen varieert het van 7,2% (Zeeland) tot 10,1% (Utrecht) en voor de vrouwen van 4,9% (Zeeland) tot 7,0% (Friesland). Deze verschillen zijn mede het gevolg van verschillen in leeftijdsopbouw voor de diverse provincies. Wanneer de dagonderwijsgenietenden van 14 jaar en ouder worden betrokken op de bevolking van 14 t/m 24 jaar (tot welke leeftijdsgroep zij overwegend behoren) dan blijken de onderlinge verhoudingen anders te liggen. Het hoogste percentage wordt dan aangetroffen in de provincie Groningen (36%). Vervolgens komt de provincie Utrecht (35%). Het is niet uitgesloten dat de aanwezigheid van een universiteit in de hoofdsteden dezer provincies een

rol speelt. In beide provincies komen de percentages voor de mannen boven de 40. In Noord-Brabant en Limburg is het percentage zowel onder mannen (32%) als vrouwen (23%) lager dan in alle andere provincies. Ook Friesland heeft een hoog percentage nog dagonderwijsgenietenden (34%).

Staat 1. Nog dagonderwijsgenietenden van 14 jaar en ouder in procenten van de totale bevolking van 14 jaar en ouder resp. van 14 t/m 24 jaar, per provincie

	In procenten van de totale bevolking van 14 jr. en ouder			In procenten van de totale bevolking van 14 t/m 24 jr.		
	M.	V.	Tot.	M.	V.	Tot.
Groningen ...	9,0	6,5	7,8	40,1	31,1	35,7
Friesland ...	8,6	7,0	7,8	36,4	31,7	34,1
Drenthe	7,9	6,4	7,2	33,7	27,6	30,7
Overijssel ..	7,6	5,6	6,6	32,1	24,6	28,4
Gelderland ..	8,4	5,7	7,0	34,7	24,5	29,7
Utrecht	10,1	6,2	8,1	40,8	27,8	34,5
Noord-Holland	7,9	5,6	6,7	35,9	28,2	32,1
Zuid-Holland.	7,7	5,2	6,4	34,3	25,4	29,9
Zeeland	7,2	4,9	6,0	34,2	24,6	29,5
Noord-Brabant	8,7	6,1	7,4	31,6	23,3	27,5
Limburg	8,3	5,7	7,0	31,6	22,7	27,2
NEDERLAND	8,2	5,7	6,9	34,5	25,9	30,3

Staat 2. Bevolking van 14 jaar en ouder, nog dagonderwijs genietend, alsmede géén dagonderwijs meer genietend met en zonder beroep naar genoten algemeen vormend onderwijs

	Met beroep		Zonder beroep		Totaal 14 jaar en ouder		
	M.	V.	M.	V.	M.	V.	Tot.
	Absolute cijfers (x 1 000)						
Nog dagonderwijs genietend			333	240	333	240	573
Géén dagonderwijs meer genietend	3 240	928	485	3 019	3 725	3 947	7 672
waarvan met:							
a. l.o. en geen verder alg. vormend onderwijs meer voltooid	2 724	743	455	2 774	3 179	3 517	6 696
b. (m.)u.l.o. (voltooid of 3 jaar voorber. hoger of middelbaar onderwijs)	323	146	15	189	338	335	673
c. volledig voorber. hoger of middelbaar onderwijs	127	33	8	50	135	83	218
d. hoger onderwijs (incl. met cand.examen beëindigde studie)	66	6	7	6	73	12	85
Totaal 14 jaar en ouder 1)	3 240	928	818	3 259	4 058	4 187	8 245
	In % van totaal géén dagonderwijs meer genietenden						
a. l.o.	84,1	80,0	93,8	91,9	85,4	89,1	87,3
b. (m.)u.l.o.	10,0	15,7	3,1	6,3	9,1	8,5	8,8
c. v.h.m.o.	3,9	3,7	1,7	1,6	3,6	2,1	2,8
d. h.o.	2,0	0,6	1,4	0,2	1,9	0,3	1,1

1) Deze aantallen wijken af van die in de gelichtdrukte tabel 14A, omdat in de groep nog dagonderwijsgenietenden mede zijn begrepen personen die in de periode 1 januari - 31 mei 1960 14 jaar zijn geworden (zie begin par. 1 van III A).

2. Genoten algemeen vormend onderwijs

Zoals uit staat 2 blijkt, had 87% van degenen die geen dagonderwijs meer volgden, na het l.o. geen ander algemeen vormend onderwijs meer voltooid, had bijna 9% een (m.)u.l.o.-diploma behaald of met goed gevolg 3 jaar van het voorbereidend hoger of middelbaar onderwijs doorlopen en ruim 1% hun hoger onderwijs met een kandidaats- of hoger examen beëindigd.

Evenals bij de nog dagonderwijsgenietenden komt voor de géén dagonderwijs meer genietenden een voor de mannen gunstiger beeld naar voren. Voor hen is het percentage alleen lager algemeen vormend onderwijs (85) minder dan voor de vrouwen (89) en komt dat voor elk van de categorieën (m.)u.l.o., v.h.m.o. en h.o. boven dat voor de vrouwen (resp. 9,1 tegen 8,5; 3,6 tegen 2,1 en 1,9 tegen 0,3).

Voor de personen met beroep ligt de situatie aanmerkelijk gunstiger dan voor die zonder beroep, zowel bij de mannen als bij de vrouwen. Voor een belangrijk deel is dit te verklaren door de omstandigheid dat de gemiddelde leeftijd voor de personen zonder beroep aanmerkelijk hoger ligt dan voor de beroepsbevolking.

Nogmaals zij er de aandacht op gevestigd, dat bij de samenstelling van de in staat 2 vermelde cijfers alleen het algemeen vormend onderwijs als uitgangspunt is genomen, zodat een te ongunstig beeld is verkregen van het "intellectuele" niveau van de bevolking, voor zover dit althans aan de hand van het genoten onderwijs valt te meten. Een groot aantal per-

Staat 3. Bevolking van 14 jaar en ouder, geen dagonderwijs (meer) genietend, naar soort van genoten algemeen vormend onderwijs (in %) per provincie

	Lager onderwijs		(M.)u.l.o. of 3 jaar h.b.s.		Volledig v.h.m.o.		Hoger onderwijs	
	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.
	In % v.h. totaal per geslacht							
Groningen	88,3	90,6	7,9	7,6	2,2	1,5	1,6	0,3
Friesland	90,8	93,1	6,5	6,0	1,6	0,8	1,1	0,1
Drenthe	92,0	93,8	5,4	5,1	1,6	1,0	1,0	0,1
Overijssel	89,4	92,2	7,1	6,4	2,3	1,2	1,2	0,2
Gelderland	87,8	90,8	7,5	7,1	2,9	1,8	1,8	0,3
Utrecht	81,5	86,2	10,6	10,3	4,9	2,9	3,0	0,6
Noord-Holland ..	80,8	85,4	11,9	11,0	5,1	3,2	2,2	0,4
Zuid-Holland ...	82,6	87,0	10,6	10,0	4,3	2,6	2,5	0,4
Zeeland	90,9	94,3	5,7	4,7	2,3	0,9	1,1	0,1
Noord-Brabant ..	87,5	91,6	7,4	6,9	3,4	1,4	1,7	0,1
Limburg	87,6	92,1	7,8	6,6	2,9	1,2	1,6	0,1

sonen heeft immers na één of meer soorten van algemeen vormend onderwijs nog de één of andere vorm van beroepsopleiding genoten.

Met inachtneming van laatstbedoeld voorbehoud kan een onderlinge vergelijking van de situatie t.a.v. het genoten algemeen vormend onderwijs in de diverse provincies toch van belang zijn. In staat 3 zijn per provincie de percentages opgenomen van de bevolking van 14 jaar en ouder, geen dagonderwijs (meer) genietend, naar de soort van genoten algemeen vormend onderwijs en geslacht, zoals deze in staat 2 hiervoor reeds voor Nederland als geheel zijn vermeld.

In elk van de provincies liggen de percentages voor de mannen gunstiger dan voor de vrouwen: die voor de mannen met alleen lager onderwijs zijn overal lager dan van de vrouwen, terwijl daarentegen voor alle genoemde soorten van voortgezet algemeen vormend onderwijs het omgekeerde geldt. Voorts zijn zowel voor mannen als voor vrouwen de percentages met voortgezet algemeen vormend onderwijs in de provincies Noord- en Zuid-Holland en Utrecht belangrijk hoger dan in de overige provincies. Zoals uit elders gepubliceerde gegevens (Volks-tellingspublicatie Deel 10 Beroepsbevolking, B. Voornaamste cijfers per gemeente) blijkt, loopt dit verschijnsel parallel met de bijzondere structuur van de beroepsbevolking in deze provincies, in die zin, dat het aantal in de dienstverlenende sector werkzame personen (met een naar verhouding groter aantal employés dan arbeiders) hier relatief van veel grotere betekenis is dan in de andere provincies.

3. Genoten beroepsopleiding

In het voorgaande is reeds medegedeeld, dat voor mannen en vrouwen met beroep ook informatie is beschikbaar gekomen over het eventueel genoten beroepsopleiding, voor zover dagonderwijs. Met deze beperking dient uiteraard steeds rekening te worden gehouden. Uit de verkregen resultaten blijkt, dat van de 3 240 000 mannen met beroep 707 000 of 22%

beroepsopleiding heeft genoten en voltooid, terwijl dit verder het geval was voor 236 000 of 25% van de 928 000 vrouwen met beroep. Voor 81%, zowel van de betrokken mannen als vrouwen, was daarbij sprake van lager beroepsopleiding, voor de mannen overwegend in het technische vlak, voor de vrouwen overwegend huishoudelijk en landbouwhuishoudkundig onderwijs. Voorts voltooid van de mannen ruim 7% een semi-hogere beroepsopleiding, terwijl dit bij de vrouwen slechts voor iets meer dan 1% het geval was. Staat 4 geeft nog een verdere differentiatie.

Staat 4. Beroepsbevolking naar aard genoten en voltooid beroepsopleiding

	Absolute cijfers (x 1 000)		In %	
	M.	V.	M.	V.
Tot. beroepsbevolking	3 240	928	100	100
w.v. met voltooid beroepsopleiding ..	707	236	21,8	25,4
Aard beroepsopleiding				
Lager: landb.ond. 1)	124	151	17,6	64,2
techn.ond. 2)	448	40	63,4	17,1
Midd.: onderw.akte ..	41	32	5,8	13,5
overig middelb.	41	10	5,7	4,0
Semi-hoger: techn.ond. 3)	42	2	6,0	0,9
overig ...	11	1	1,5	0,3
Totaal	707	236	100	100

1) Voor vrouwen huishoud- en landbouwhuishoudkundig onderwijs.
2) Idem overig lager beroepsopleiding.
3) Idem school voor maatschappelijk werk.

Bij een beschouwing per provincie van het percentage mannen en vrouwen met beroep, dat een beroepsopleiding heeft voltooid, (zie onderstaand overzicht) blijkt dit voor de mannen te variëren van 19 (Groningen) tot 23 (Friesland) en voor de vrouwen van 23 (Noord-Holland) tot 30 (Drenthe). In alle provincies

is dit percentage voor de vrouwen hoger dan voor de mannen.

	M.	V.
Groningen	19,5	23,7
Friesland	23,0	29,1
Drenthe	22,9	30,1
Overijssel	21,3	25,5
Gelderland	22,4	29,3
Utrecht	20,7	24,7
Noord-Holland ..	22,4	22,6
Zuid-Holland ..	21,2	24,9
Zeeland	22,6	26,0
Noord-Brabant ..	22,5	25,7
Limburg	21,2	25,8

Een onderzoek naar de oorzaken van deze provinciale verschillen valt buiten het bestek van deze publikatie. Wel kan worden aangenomen dat o.m. verschillen in leeftijdsopbouw en bedrijfsstructuur van invloed zijn. Voor wat de oudere leeftijdsklassen betreft kunnen voorts een meer of minder goede communicatiemogelijkheid tussen woonplaats en plaats van vestiging van de betrokken opleidingen een rol hebben gespeeld.

Staat 5. Beroepsbevolking naar aard van de niet in dagonderwijs behaalde akten of diploma's 1)

	Absolute cijfers (x 1 000)		In %	
	M.	V.	M.	V.
Totale beroepsbevolking	3 240	928	100	110
w.v. met akte of diploma	674	155	20,8	16,7
Aard van de akte of diploma:				
Lager : middenstands- en/of vakdiploma	213	42	31,6	27,2
overige	355	76	52,8	49,3
Middelbaar: N.-akte	6	6	0,8	3,8
M.O.- of K.-akte (A-niveau) .	8	2	1,2	1,2
overige	80	28	11,8	17,7
Semi-hoger: M.O.- of K.-akte (B-niveau) .	7	1	1,0	0,8
overige	5	0	0,8	0,0
Totaal met akte of diploma	674	155	100	100

1) Enkele personen hebben de akte of het diploma in dagonderwijs behaald. Volledigheidshalve zijn zij behalve in staat 4 ook in deze staat begrepen.

Evenals voor Nederland als totaal ligt ook in alle provincies het percentage mannen met een akte of diploma hoger dan dat voor de vrouwen, zoals uit onderstaande cijfers blijkt:

	M.	V.
Groningen	18,9	13,5
Friesland	20,7	17,1
Drenthe	18,4	12,7
Overijssel	20,9	14,0
Gelderland	17,3	14,9
Utrecht	22,9	18,5
Noord-Holland ..	22,3	17,3
Zuid-Holland ..	20,7	18,7
Zeeland	18,8	13,9
Noord-Brabant ..	21,4	14,8
Limburg	18,3	14,4

4. Anders dan in dagonderwijs behaalde akten en diploma's

Naast de genoten beroepsdagopleidingen vormen ook de niet in dagonderwijs behaalde akten en diploma's een belangrijk element bij de bepaling van de mate van scholing van de beroepsbevolking. Deze akten en diploma's zijn praktisch alle gericht op een bepaald beroep of een groep van beroepen en kunnen derhalve op één lijn worden gesteld met de onder punt 3 behandelde beroepsopleidingen.

Van de totale mannelijke beroepsbevolking heeft bijna 21% en van de vrouwelijke beroepsbevolking bijna 17% anders dan in dagonderwijs een akte of diploma behaald en in tegenstelling tot de dagopleiding is dit percentage voor de mannen hoger dan voor de vrouwen. Uit de verdere differentiatie in staat 5 blijkt, dat dit niet voor alle categorieën geldt. Van de mannen heeft ruim 84% een lager(e), bijna 14% een middelbaar(e) en bijna 2% een semi-hoger(e) akte of diploma verworven. Voor de vrouwen zijn deze percentages resp. ruim 76, bijna 23 en bijna 1 en is het percentage voor de middelbare akten of diploma's aanmerkelijk hoger dan voor de mannen.

5. Het opleidingsniveau van de beroepsbevolking

Reeds is vermeld, dat voor de beroepsbevolking op grond van de resultaten van het genoten algemeen vormend onderwijs in combinatie met die van het beroepsonderwijs (inclusief de niet in dagonderwijs verkregen akten en diploma's) een meer volledig beeld van de bereikte onderwijsresultaten is verkregen. De inhoud van de daartoe gevormde opleidingsniveaus is in hoofdstuk II uitvoerig uiteengezet. Een samenvatting van de uitkomsten is vermeld in staat 6.

Staat 6. Beroepsbevolking naar opleidingsniveau

	Lager	Uitgebr. lager	Mid-delbaar	Semi-hoger	Hoger	Totaal
	Absolute cijfers (x 1 000)					
Mannen	1 838	1 054	220	76	52	3 240
Vrouwen	502	340	76	5	5	928
Totaal	2 340	1 394	296	81	57	4 168
	In %					
Mannen	56,7	32,6	6,8	2,3	1,6	100
Vrouwen	54,1	36,6	8,3	0,5	0,5	100
Totaal	56,1	33,5	7,1	1,9	1,4	100

Blijkens deze cijfers bereikte ruim de helft van de beroepsbevolking niet meer dan het "lager niveau". Voorts kan ongeveer een derde van de beroepsbevolking worden gerekend tot de categorie "uitgebreid lager niveau". Ruim 7% bereikte het "middelbaar niveau", bijna 2% het "semi-hoger niveau" en bijna 1,5% het "hoger niveau". Staat 6 laat tevens zien dat ten aanzien van het semi-hoger en het hoger niveau en ook van het lager niveau de vrouwen bij de mannen achterblijven. Daarentegen blijkt voor de vrouwen een sterke concentratie wat het uitgebreid lager en het middelbaar niveau betreft (tezamen 45%, tegen slechts 39% voor de mannen). De in staat 7 gegeven differentiatie per provincie geeft een overeenkomstig beeld.

In alle provincies ligt het percentage voor het uitgebreid lager en het middelbaar niveau voor de vrouwen hoger dan voor de mannen, terwijl bij het lager niveau en voor het semi-hoger en hoger niveau het tegengestelde het geval is.

Overigens bestaan t.a.v. het bereikte opleidingsniveau tussen de afzonderlijke provincies vrij grote verschillen. In de provincies Utrecht, Noord-Holland en Zuid-Holland komen zowel het middelbaar, het semi-hoger als het

hoger niveau (tezamen in elk dezer provincies resp. 13, 13 en 12%) aanmerkelijk boven het landsgemiddelde (10%). Deze niveaus zijn het minst vertegenwoordigd in Drenthe (tezamen maar 6% van de totale beroepsbevolking).

B. Gegevens per gemeente

In de tabel op blz. 38 t/m 117 zijn een aantal belangrijke cijfers per gemeente opgenomen. De tevens vermelde verhoudingscijfers laten zien, dat binnen de afzonderlijke provincies de scholingsgraad van de (beroeps-)bevolking vrij sterk uiteenloopt. Voor wat bijvoorbeeld het opleidingsniveau van de mannelijke beroepsbevolking betreft, blijkt dit reeds duidelijk uit staat 8.

Overeenkomstige spreiding vertonen de gemeentelijke percentages voor de vrouwen en eveneens die betreffende het genoten onderwijs voor mannen, resp. vrouwen. Het is uiteraard niet mogelijk in deze publikatie alle gemeentelijke verschillen afzonderlijk te behandelen.

In twee los bijgevoegde cartogrammen is getracht voor enkele aspecten een visueel beeld te geven van de regionale differentiatie.

Cartogram 1

Percentage van de bevolking van 14 jaar en ouder dat, (aan algemeen vormend onderwijs), méér dan alleen lager onderwijs heeft genoten (excl. nog dagonderwijsgenietenden).

Bij een eerste beschouwing van dit cartogram valt het op, dat een hoog percentage met meer dan lager algemeen vormend onderwijs vooral wordt waargenomen in gemeenten, welke voor de betrokken omgeving een bepaalde centrumfunctie vervullen en voorts met name in het gebied dat wordt aangeduid als "randstad Holland". Dit geeft aanleiding tot de veronderstelling dat er een samenhang bestaat met de "urbanisatiegraad" van de bevolking in de afzonderlijke gemeenten.

Staat 7. Beroepsbevolking naar opleidingsniveau, per provincie

	Lager niveau			Uitgebreid lager niveau			Middelbaar niveau			Semi-hoger niveau			Hoger niveau		
	M.	V.	T.	M.	V.	T.	M.	V.	T.	M.	V.	T.	M.	V.	T.
	In % van de beroepsbevolking per geslacht en als totaal														
Groningen	61,9	57,9	61,1	29,6	33,8	30,4	5,5	7,3	5,9	1,7	0,4	1,4	1,3	0,6	1,2
Friesland	59,4	53,9	58,4	33,3	38,9	34,3	4,8	6,7	5,2	1,6	0,2	1,4	0,9	0,3	0,7
Drenthe	62,3	57,8	61,4	31,4	36,1	32,4	4,2	5,5	4,5	1,3	0,3	1,1	0,8	0,3	0,6
Overijssel	60,1	59,1	59,8	32,3	34,6	32,8	5,1	5,7	5,3	1,6	0,3	1,3	0,9	0,3	0,8
Gelderland	58,9	54,5	57,9	32,3	37,5	33,4	5,5	7,2	5,9	1,9	0,4	1,6	1,4	0,4	1,2
Utrecht	53,6	52,5	53,3	32,7	36,5	33,6	8,4	9,4	8,6	2,9	0,7	2,4	2,4	0,9	2,1
Noord-Holland ..	51,7	51,3	51,6	35,0	37,1	35,5	8,7	10,1	9,1	2,7	0,7	2,2	1,9	0,8	1,6
Zuid-Holland ..	55,0	50,4	54,0	32,1	38,9	33,6	7,9	9,4	8,3	2,8	0,5	2,3	2,2	0,7	1,8
Zeeland	61,5	58,9	61,0	30,4	34,7	32,2	5,9	5,9	5,9	1,3	0,2	1,1	0,9	0,3	0,8
Noord-Brabant ..	57,7	58,1	57,8	32,7	34,3	33,1	6,1	7,1	6,3	2,3	0,3	1,8	1,2	0,2	1,0
Limburg	60,4	58,2	59,9	30,4	33,6	31,1	5,2	7,5	5,7	2,9	0,5	2,4	1,1	0,2	0,9
NEDERLAND	56,7	54,1	56,1	32,5	36,6	33,5	6,8	8,3	7,1	2,4	0,5	1,9	1,6	0,5	1,4

Staat 8. Aantal gemeenten, naar het percentage van de mannelijke beroepsbevolking met tenminste een uitgebreid lager opleidingsniveau, per provincie

	< 25	25-< 30	30-< 35	35-< 40	40-< 45	45-< 50	50 en meer	Totaal
Groningen	6	10	19	14	3	3	1	56
Friesland	1	2	4	16	15	6	-	44
Drenthe	-	-	10	10	11	2	1	34
Overijssel	1	3	10	23	6	8	2	53
Gelderland	7	12	28	22	20	12	5	106
Utrecht	-	7	5	11	16	8	11	58
Noord-Holland ..	-	1	8	17	35	37	21	119
Zuid-Holland ..	16	24	34	46	29	7	13	169
Zeeland	10	19	28	17	19	5	3	101
Noord-Brabant ..	5	15	22	28	41	24	6	141
Limburg	4	12	25	27	26	13	4	111
IJsselmeerp. ..	-	-	-	-	-	-	2	2
NEDERLAND	50	105	193	231	221	125	69	994

Een groepering van de gemeenten naar urbanisatiegraad volgens de maatstaven genoemd in de publikatie "Typologie van de Nederlandse gemeenten naar urbanisatiegraad; 31 mei 1947 en 30 juni 1956", naar de situatie op 31 mei 1960 en naar het percentage mannen met voortgezet algemeen vormend onderwijs, zou dit verband kunnen aantonen. Hiertoe zijn de gemeenten in onderstaand overzicht ingedeeld in 4 groepen.

Bij vergelijking van deze 4 groepen, blijkt dat van de plattelandsgemeenten de meeste voorkomen in klasse < 5% van de verstedelijkte plattelandsgemeenten de meeste in klasse 5-< 10% van de gemeenten met stedelijk karakter de meeste in klasse 10-< 15% van de specifieke forensengemeenten de meeste in klasse 15-< 20%.

Aantal gemeenten met onderstaand percentage mannen met voortgezet algemeen vormend onderwijs

	< 5	5-< 10	10-< 15	15-< 20	20 en meer
Plattelandsgemeenten (A1 t/m A3)	345	205	17	-	-
Verstedelijkte platteland (B1, B2 en B4)	60	171	22	4	-
Gemeenten met stedelijk karakter (C1 t/m C5)	-	38	62	13	1
Specifieke forensengemeenten (B3)	-	5	15	19	17
	405	419	116	36	18

Een grotere mate van verstedelijking loopt dus parallel met een hoger percentage mannen met voortgezet algemeen vormend onderwijs.

Voor de groep van specifieke forensengemeenten is ook de sterke bezetting van de klasse 20% en meer vermeldenswaard. De hoge graad van algemeen vormende scholing in deze categorie van gemeenten houdt ongetwijfeld verband met de sociale structuur van de beroepsbevolking in deze gemeenten.

Nog zij toegevoegd dat overeenkomstige percentages voor mannen en vrouwen afzonderlijk zijn opgenomen in de laatste kolom van de tabel.

Cartogrammen 2a, b en c

Percentage personen met lager landbouwdiploma onder resp. mannelijke bedrijfschoufden in de landbouw (2a), medewerkende zoons in de landbouw (2b) en landarbeiders (2c).

Bij de opzet van deze cartogrammen lag de bedoeling voor een beeld te geven van de ten tijde van de telling bestaande regionale verschillen in opleidingsniveau van de beroepsbevolking. Uiteraard heeft een dergelijke vergelijking meer betekenis naarmate daarbij de te onderscheiden beroeps categorie en de aard der opleiding nauwer op elkaar zijn afgestemd. Vandaar dat de vergelijking is beperkt gebleven tot de relatie tussen enerzijds de beroepsbevolking in de landbouw en anderzijds degenen die bij de splitsing van de beroepsbevolking naar opleidingsniveau naast een lagere of uitgebreid lagere algemeen vormende opleiding nog het diploma van een lagere landbouwschool bezaten. Laatstbedoelde categorie kon echter niet in totaal in aanmerking worden gebracht; een deel van hen had wel lager landbouwonderwijs genoten, doch was op het tijdstip van de telling niet (meer) in de landbouw werkzaam. Daarom zijn alleen in aan-

Staat 9. Mannelijke agrarische beroepsbevolking, in totaal en met diploma lager landbouwonderwijs, per provincie

	Bedrijfshoofden		Medewerkende zoons		Landarbeiders		Totaal	v.w. met diploma lagere landbouwschool				
	Totaal	v.w. met diploma lagere landbouwschool	Totaal	v.w. met diploma lagere landbouwschool	Totaal	v.w. met diploma lagere landbouwschool		Totaal	v.w. met diploma lagere landbouwschool			
		abso-luut		in %		abso-luut			in %	abso-luut	in %	abso-luut
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Groningen	10 764 (41,1)	3 088	28,6	2 142 (8,2)	1 128	52,7	13 299 (50,7)	652	4,9	26 205 (100)	4 868	18,6
Friesland	19 014 (55,1)	4 605	24,2	4 074 (11,8)	2 170	53,3	11 444 (33,1)	1 143	10,0	34 532 (100)	7 918	22,9
Drenthe	15 271 (59,9)	3 616	23,7	3 999 (15,7)	2 282	57,1	6 210 (24,4)	588	9,5	25 480 (100)	6 486	25,4
Overijssel ...	21 873 (63,7)	4 154	19,0	6 640 (19,3)	3 248	48,9	5 837 (17,0)	864	14,8	34 350 (100)	8 266	24,1
Gelderland ...	36 394 (64,2)	7 410	20,4	9 618 (17,0)	4 842	50,3	10 638 (18,8)	1 760	16,5	56 650 (100)	14 012	24,7
Utrecht	7 696 (54,1)	1 568	20,4	2 319 (16,3)	1 228	53,0	4 219 (29,6)	576	13,7	14 234 (100)	3 372	23,7
Noord-Holland.	20 840 (49,8)	4 643	22,3	5 834 (14,0)	3 021	51,8	15 144 (36,2)	1 846	12,2	41 818 (100)	9 510	22,7
Zuid-Holland .	26 617 (43,9)	4 684	17,6	7 530 (12,4)	3 363	44,7	26 463 (43,7)	1 971	7,4	60 610 (100)	10 018	16,5
Zeeland	9 501 (45,8)	1 933	20,3	2 308 (11,1)	1 250	54,2	8 932 (43,1)	631	7,1	20 741 (100)	3 814	18,4
Noord-Brabant.	30 986 (60,4)	8 131	26,2	11 024 (21,5)	5 474	49,7	9 303 (18,1)	1 171	12,6	51 313 (100)	14 776	28,8
Limburg	15 364 (62,7)	3 829	24,9	5 477 (22,3)	2 820	51,5	3 679 (15,0)	610	16,6	24 520 (100)	7 259	29,6
NEDERLAND 1)	216 014 (54,8)	48 574	22,5	61 262 (15,5)	31 058	50,7	117 206 (29,7)	12 229	10,4	394 482 (100)	91 861	23,3

1) Inclusief Noordoostelijke Polder en Zuidelijke IJsselmeerpolders.

N.B. Tussen haakjes de relatieve sterkte van elke beroeps categorie per provincie

merking genomen de tot dit opleidingsniveau behorende personen voor zover (nog) in de agrarische sector werkend. Een op deze wijze beperkte vergelijking is niet uitvoerbaar voor afzonderlijke gemeenten doch slechts op grond van de voor de zgn. schakelgebieden 1) beschikbaar gekomen gegevens.

Gezien de aard van de in beschouwing genomen bedrijfstak zijn de gegevens voor deze schakelgebieden samengevoegd tot cijfers per landbouwgebied.

Voor een juiste beoordeling van de regionale verschillen t.a.v. het genoten beroeps onderwijs mag de agrarische beroepsbevolking echter niet als één geheel worden beschouwd. Uit staat 9 blijkt namelijk, dat van de be-

drijfshoofden 22% een diploma lager landbouwonderwijs bezit, van de medewerkende zoons niet minder dan 51% en van de landarbeiders maar 10%. Voor de afzonderlijke provincies

1) Deze schakelgebieden bestaan uit gemeenten of groepen van gemeenten, welke op verschillende wijze kunnen worden gecombineerd tot grotere regionale eenheden, zoals economisch-geografische gebieden, landbouwgebieden, e.d. Bij deze indeling vormen de gemeenten met meer dan 20 000 inwoners vrijwel alle een afzonderlijk "schakelgebied". Voor de tot elk der overige schakelgebieden gerekende gemeenten zij verwezen naar bijlage 7.

variëren de percentages rond deze gemiddelden, resp. van 18-29%, van 45-57% en van 5-17%.

Voorts laat staat 9 zien, dat in de afzonderlijke provincies de onderlinge sterkteverhouding van deze drie beroeps categorieën aanmerkelijk uiteenloopt. Met name de relatieve sterkte van de medewerkende zoons en van de landarbeiders vertoont grote variatie en laatstbedoelde afwijking is in belangrijke mate bepalend voor de uit de laatste kolom van staat 9 blijkende provinciale verschillen van het percentage personen met lager landbouwdiploma onder de totale mannelijke agrarische beroepsbevolking. Bijzonder laag is dit percentage bijv. voor Groningen (19), tevens de provincie met een minimum percentage medewerkende zoons (8) en een maximum aandeel voor de landarbeiders (51). Het omgekeerde geldt voor Limburg, waar het percentage met lager landbouwdiploma het hoogste is (30%) en in welke provincie relatief meer medewerkende zoons (22%) en minder landarbeiders (15%) voorkomen dan in alle andere provincies.

Overeenkomstige relaties treden ook voor kleinere gebieden aan de dag. Daarom is geen cartogram samengesteld, uitgaande van de totale mannelijke agrarische beroepsbevolking, doch geven de cartogrammen 2a, b en c het percentage personen met diploma lager landbouwonderwijs afzonderlijk voor bedrijfshoofden, medewerkende zoons en landarbeiders.

De gebruikte absolute cijfers zijn ontleend aan de gelichtdrukte tabel 25B (zie voor de inhoud van deze tabel bijlage 5) en daarvan blad 59_a (bedrijfshoofden), blad 59_l (medewerkende zoons) en blad 59_h (landarbeiders).

De verkregen percentages zijn ter algemene informatie opgenomen in bijlage 8, waarnaar tevens zij verwezen voor de namen van de landbouwgebieden.

De cijfers voor de landbouwgebieden zijn, zoals reeds medegedeeld, opgebouwd uit de zgn. schakelgebieden. Het is niet mogelijk om langs deze weg een volledig met de officiële indeling in landbouwgebieden overeenstemmende samenvatting te bereiken. Het komt voor, dat de vermelde cijfers mede betrekking hebben op een gemeente welke niet tot het betrokken landbouwgebied behoort, terwijl zich ook het omgekeerde kan voordoen. De hierbedoelde afwijkingen zijn evenwel van ondergeschikte betekenis. In bijlage 8 zijn de desbetreffende gebieden aangeduid met een sterretje en zijn aan het slot van deze bijlage de namen van de betrokken 27 gemeenten vermeld.

Voorts was in een aantal gevallen combinatie van enkele landbouwgebieden noodzakelijk. Deze combinaties blijken uit kolom 2 van bijlage 8. Tot slot zij nog medegedeeld, dat op de cartogrammen 2a, b en c een aantal gemeenten ongearceerd is gebleven. Het betreft hier de gemeenten met meer dan 100 000 inwoners, alsmede die met 20 000 - 100 000 inwoners waar minder dan 20% van de mannelijke beroepsbevolking in de agrarische sector werkzaam is. Voor de hierbedoelde gemeenten is de in deze cartogrammen in beeld gebrachte onderscheiding weinig relevant te achten.

Op grond van de cijfers in bijlage 8 kan voorts worden geconstateerd dat voor vele gebieden een samenhang bestaat tussen de percentages voor bedrijfshoofden en voor medewerkende zoons. Voor de 49 gebieden, waar het percentage bedrijfshoofden met lager landbouwonderwijsdiploma boven het gemiddelde ligt, geldt dit in 40 of 82% dezer gevallen ook voor de medewerkende zoons. Omgekeerd blijft

in 43 of 80% van de 54 gebieden, waar het percentage voor de bedrijfshoofden beneden het gemiddelde ligt, ook dat voor de medewerkende zoons beneden het gemiddelde.

Op de oorzaken en achtergronden van deze en eerdergenoemde bijzonderheden kan hier niet nader worden ingegaan. Zij zijn in het kader van deze publikatie vooral vermeld ter stimulering van verder onderzoek.

Cartogram 2a (mannelijke bedrijfshoofden in de landbouw) toont, rond het algemeen gemiddelde voor deze categorie van 23%, verschillende afwijkingen. Maximale percentages (< 40%) vallen waar te nemen in de Noordoostelijke Polder en de Wieringermeer. Wat minder sterk is dit het geval in het noorden van Groningen, het oostelijk deel van de Betuwe en de noordwesthoek van Noord-Brabant, met percentages van 30-40.

Belangrijk lager (10-20) liggen de percentages in Zuid-Holland, aansluitende gebieden in Noord-Holland en Zeeland, op de Veluwe en in Overijssel. Voor de Friese Waddeneilanden is het percentage zelfs beneden de 10.

Voor de medewerkende zoons in de landbouw (cartogram 2b) is het algemeen gemiddelde belangrijk hoger (51%). In een groot aantal gebieden is het percentage hoger dan dit gemiddelde. Dit is o.m. het geval in de noordelijke provincies, de Noordoostelijke Polder, de Gelderse Achterhoek, Noord-Holland benoorden het IJ (behoudens langs de Noordzeekust) en grote delen van Zeeland, Noord-Brabant en Limburg. Beneden het gemiddelde blijven Overijssel, Zuid-Holland, de Gelderse Vallei en enkele delen van Noord-Brabant en Limburg. In enkele verspreid liggende gebieden blijft het percentage beneden 40, bijv. voor de noordelijke Veluwezoom, de Lijmers, de Bollenstreek, Goeree-Overflakkee en Tholen, het grensgebied ten zuiden Breda en de Friese Waddeneilanden.

Bij de landarbeiders (cartogram 2c) blijven alle gebieden beneden 30% (algemeen gemiddelde 10%), maar slechts in enkele gebieden wordt een percentage tussen 20 en 30 bereikt, bijv. in de Noordoostelijke Polder, in delen van de Gelderse Achterhoek en voorts o.m. ook in het Oostelijk weidegebied van Overijssel, Eemland en de Bangert in West-Friesland. Beneden het gemiddelde blijven vrijwel geheel Groningen, de noordelijke kuststrook van Friesland, de Noordzeekuststrook in Noord-Holland, Zuid-Holland, Zeeland en westelijk Noord-Brabant.

Beziet men de drie cartogrammen in onderling verband, dan vallen nog enkele andere bijzonderheden op. Zo is het percentage met lager landbouwonderwijs onder de bedrijfshoofden het hoogste (54) in de Noordoostelijke Polder, terwijl in dit nieuwe gebied hetzelfde geldt voor de medewerkende zoons (78) en ook dat voor de landarbeiders (20) in de hoogste klasse valt.

Ook voor grote delen van de Gelderse Achterhoek, alsmede voor de meeste gebieden in Noord-Brabant en Limburg liggen de percentages voor alle drie categorieën boven het gemiddelde. Daartegenover komt in de meeste gebieden in Groningen het percentage voor de bedrijfshoofden en de medewerkende zoons boven het gemiddelde, doch blijft dat voor de landarbeiders daar beneden, terwijl voor de Friese Waddeneilanden juist het omgekeerde het geval is. In het westen van het land blijkt weer een andere tegenstelling: voor alle categorieën is, met enkele uitzonderingen, het percentage in de Noordhollandse gebieden hoger dan in de Zuidhollandse.

SUMMARY

On occasion of the General Census of Population, May 31st 1960, some questions were also asked regarding education received. Questions 16 and 17 on questionnaire A had to be answered only by persons not having an occupation and questions 2, 3 and 4 on questionnaire B by the economically active population.

On questionnaire B the opportunity was offered to give information about all kinds of schools attended and alle possible certificates held. This turned out to be the best way on the basis of experience gained on the occasion of an experimental Census in 1959, where this opportunity was not given. People being questioned concerning their education obviously felt a strong need to give all possible details, even about the fact that they attended primary school, this latter information being superfluous since attending primary school is compulsory in the Netherlands.

There was only one restriction made, concerning University education. In this respect people were only asked for the most advanced examination passed at the University longest attended. This was done in order to avoid for a small number of University graduates much information that only complicates the matter, without being of vital importance (e.g. changes in subject during studytime, lower degrees in the same or another subject from another University, etc.).

In processing the material gathered for all persons of 14 years and over, not attending school, a distinction was made in three broad categories of educational qualifications viz:

- general education (primary school, secondary modern school, secondary grammar school or junior seminary and university);
- other full-time education mostly vocational in character and
- certificates and diploma's not falling under a or b.

For each of these three categories of schooling some levels were distinguished viz:

- lower, upper-lower, medium, higher (bachelors- and masters-degree);
- lower, medium, semi-higher;
- lower, medium, semi-higher.

The coding was done on the basis of lists of schools, courses and diploma's on which the relevant level had been indicated. For each of the three categories only the highest level attained has been taken into account. Only for category a and b also schools and courses attended but not completed have been coded. This was done in such a way that a person who did not complete a certain school or course was classified one level lower than the level he would have been classified in, when he would have completed the relevant school or course.

In combining the level of education attained in each of the three categories of schooling distinguished, an overall level of education was established. In this connection, however,

only the schools and courses completed have been taken into account. In making the above mentioned combination, which was only possible and wanted for the economically active population, the general education has been taken as a basis. If, however, a vocational training was completed or a diploma was held of a higher level than the one attained in general education, the overall level of education has been fixed on this higher vocational training or higher diploma. For the system of combining see annex 4. With respect to the overall level of education five stages (lower, upper-lower, medium, semi-higher, higher) have been maintained.

A more detailed explanation is given in chapter I and II.

Chapter III gives some important data for The Netherlands as a whole and for the 11 provinces. 35% of the male and 26% of the female population of 14 up to 24 years of age inclusive is still attending day-school (text-table 1).

As to completed general education, 87% (men 85%, women 89%) of the total number of persons not attending day-school had completed primary school only.

1,1% (men 1,9%, women 0,3%) had completed their university education (text-table 2).

Of persons with an occupation 23% (men 22%, women 25%) had completed a full-time vocational training (text-table 4).

Corresponding figures for individual age-groups (see table below) show the results of the sharp increase in school attendance over the years.

	Men with an occupation		
	25-34 years old	35-49 years old	50-64 years old
General education completed			
Primary school	78.3	85.0	88.7
Secondary modern school	15.8	9.7	6.1
Secondary grammar school or junior seminary	5.4	4.5	2.9
University	1) 2.5	2.8	2.3
Total	100	100	100
of which with a full-time vocational training completed.	28	19	11

1) Many university students of 25-34 years of age have not completed their studies and consequently don't belong to the economically active population.

As to the overall level of education, 44% of the economically active population (men 43%, women 46%) has reached more than the lower level (text-table 6).

The table on page - gives the most important figures by municipality. The columns 3 up to 21 incl. relate to persons with an occupation, and columns 22 up to 28 incl. to persons without an occupation. A complete translation of the headings of the table will be found at the end of this summary.

Cartograph 1 (attached separately) gives for each municipality the population having completed secondary modern school or any higher school-type in the field of general education (excluding those still attending

school) as a percentage of the total population of 14 years of age and over. This cartograph shows large regional differences. It may be assumed that among other things these differences are connected with the degree of urbanisation. Grouping the municipalities into three categories 345 of the 567 rural municipalities have a percentage of > 5%, 197 of the 257 municipalities with a rural-urban character have a percentage of 5 or more, and 127 of the 170 with an urban character have a percentage of 10 or more.

Cartograph 2 gives for each agricultural region the percentage of male workers in agriculture having a certificate of a lower agricultural school: separately for employers and workers on own account (2a), family-workers (2b) and wage-earners (2c).

The ratios used in cartograph 2 are mentioned in annex 8 and those for each province and the country as a whole in text-table 9. They not only show important regional differences but also considerable differences among the three categories of workers. Of the male employers and workers on own account 23% had a certificate of a lower agricultural school, 51% of the male family-workers, and only 10% of the male wage-earners.

English translation of the headings of the table:

Column

- 1 Municipality
2 M = male V = female

3-21 Persons with an occupation

- 3- 6 General education
3 Primary school (incl. unknown)
4 Secondary modern school
5 Secondary grammar school or junior seminary
6 University (bachelors and masters degree)
7 Total economically active population
8-15 Full-time vocational training
8 Lower agricultural education 1)
9 Lower technical education

- 10 Teachers' certificate
11 Other medium vocational training
12 Semi-higher technical education
13 Other semi-higher vocational training
14 Total with full-time vocational training
15 Idem, as a percentage of the economically active population
16-21 Overall level of education
16 Lower level
17 Idem, as a percentage of the economically active population
18 Upper-lower level
19 Idem, as a percentage of the economically active population
20 Medium, semi-higher and higher level
21 Idem, as a percentage of the economically active population
22-28 Persons without an occupation
22-26 Not attending school, General education
22 Primary school (incl. unknown)
23 Secondary modern school
24 Secondary grammar school or junior seminary
25 University (bachelors- or masters-degree)
26 Total not attending school
27 Still attending school
28 Idem, as a percentage of the total population of 14 up to 24 of age inclusive
29 Population having completed secondary modern school or any higher schooltype in the field of general education (excluding those still attending school) as a percentage of the total population of 14 years of age and over
1) For women lower housekeeping- and domestic economy education.

A. Voor alle personen: (Vragenlijst A)

12 Geniet hij/zij dagonderwijs? (ja of neen)	
--	--

B. Voor personen met beroep: (Vragenlijst B1 en B2)

GEVOLGD ONDERWIJS EN BEHAALDE DIPLOMA'S	
In elk van toepassing zijnde vakje een kruis (X) plaatsen	
2 a. Lagere school (v.g.l.o. of b.l.o.)	a. onderwijs gevolgd ☐
b. M.u.l.o., u.l.o. of 3-jarige h.b.s.	b. onderwijs gevolgd ☐
	diploma behaald ☐
c. Gymnasium, lyceum, 5- of 6-jarige h.b.s., handelsdagschool of klein-seminarie	c. minder dan 4 klassen doorlopen . ☐
	toegelaten tot de 4e klas ☐
	einddiploma behaald ☐
d. Kweekschool voor onderwijzers of normaalschool	d. onderwijs gevolgd ☐
	onderwijzersakte behaald ☐
	hoofddiploma behaald ☐
e. Overige scholen en instellingen voor dagonderwijs (geen universitaire opleiding)	
Invullen bijv.: school voor binnenvaart, visserij, matroos of motordrijver, dagvakschool, dagambachtsschool, lagere technische school, u.t.s., lagere land- en tuinbouwschool (h-jurig), m.t.s., h.t.s., middelbare mijnschool, middelbare (hogere) textielschool, middelbare landbouwschool, zeevaartschool, school voor maatschappelijk werk, tekenacademie, K.M.A., N.O.I.B., belastingacademie, academie voor lichamelijke opvoeding of dergelijke, lagere of uitgebreid lagere dagopleiding aan een huishoudschool of landbouwhuishoudschool, opleiding tot leidster bij het kleuteronderwijs, opleiding tot leraar n.o., school voor maatschappelijk werk, middelbare of hogere textielschool, academie voor lichamelijke opvoeding, kweekschool voor vroedvrouwen of dergelijke.	
Soort bezochte school of instelling vermelden:	Een kruis (X) plaatsen indien (eind)diploma is behaald
1. _____	;(eind)diploma behaald ☐
2. _____	;(eind)diploma behaald ☐
3. _____	;(eind)diploma behaald ☐
4. _____	;(eind)diploma behaald ☐
3 a. Indien in het bezit van één of meer der akten M., K. of N. opgeven van welke Duidelijk en volledig aangeven, bijv. M.O.-Duits A, M.O.-Engels B., M.O.-boekhouden, Na, Nb, N III, N VII, K VII A of dergelijke.	a. ☐
b. Indien in het bezit van andere diploma's zoals N.I.v.A., S.P.D., G.A.I., G.A.II., G.F., middenstandsdiploma, vakdiploma vestigingwet, diploma avond-ambachtsschool, diploma leerlingstelsel (uitsluitend ingevolge de Nijverheidsonderwijswet) of verpleegsterdiploma, diploma analytische, apothekersassistente of dergelijke, opgeven van welke	b. ☐
4 a. Heeft hij/zij aan een binnen- of buitenlandse universiteit, hogeschool, theologische (hoge)school of groot-seminarie gestudeerd? (ja of neen)	a. ☐
b. Zo ja, aan welke?	b. ☐
c. Studierichting en hoofdvak	c. ☐
d. Hoogste met goed gevolg afgelegd examen	d. ☐

C. Voor personen zonder beroep: (Vragenlijst A)

16 Is hij/zij in het bezit van:	
a. diploma m.u.l.o., u.l.o. of 3-jarige h.b.s.? (ja of neen)	
b. einddiploma gymnasium, 5- of 6-j. h.b.s. of m.m.s.? (ja of neen)	
c. de onderwijzersakte of een der akten M., K. of N., zo ja welke? Zie de los bijgevoegde toelichting	
17 Indien hij/zij aan een universiteit, hogeschool, theologische (hoge)school of groot-seminarie heeft gestudeerd:	
a. welke universiteit, hogeschool of dergelijke was dat dan?	
b. wat was zijn/haar studierichting en hoofdvak?	
c. welk is het hoogste met goed gevolg afgelegde examen?	

TOELICHTING gegeven bij de vragen 2 en 4, resp. 16 en 17.

Vraag 2. Gevolgd onderwijs

Als (eind)diploma van een school wordt ook beschouwd een buiten schoolverband behaald gelijkwaardig Staatsexamendiploma.

Vraag 4. Universitaire opleiding

4a. Indien men aan méér dan één universiteit of dergelijke heeft gestudeerd, opgeven aan welke men het langste heeft gestudeerd.

4b/c. Invullen bijv. kandidaats rechten, doctoraal Ned. letteren, doctoraal biologie, civiel ingenieur, artsexamen, apothekersexamen, praktisch tandheelkundig examen, dierenarts (veeartsenijkundig) examen, academisch accountantsexamen of dergelijke.

Vraag 16. Gevolgd onderwijs

16a/b. Degene, die niet het einddiploma gymnasium, h.b.s. of m.m.s. heeft behaald, doch drie leerjaren van een dergelijke school met goed gevolg heeft doorlopen, wordt gelijkgesteld met iemand, die in het bezit is van een diploma 3-jarige h.b.s. Voor hem/haar moet vraag 16b. dus met "neen" en vraag 16a. met "ja" worden beantwoord. Vraag 16b. moet ook met "ja" worden beantwoord voor personen, die een gelijkwaardig staatsexamendiploma bezitten.

16c. De behaalde akten M., K. of N. duidelijk aangeven, dus: M.O.-Duits A, M.O.-Engels B, M.O.-boekhouden, akte Na, Nb, N VIII, K XIIa of dergelijke.

Vraag 17. Universitaire opleiding

Zie hierboven de toelichting bij vraag 4.

Bijlage 4
(for English translation see page 28)

A. Schema van de wijze van combinatie van algemeen vormend onderwijs, beroeps (dag) onderwijs en akten en diploma's tot opleidingsniveaus (5 hoofdgroepen)

Beroeps(dag)onderwijs en akten en diploma's anders dan in dagonderwijs behaald	Algemeen vormend onderwijs				
	alleen l.o. of onbekend	(m)u.l.o. of drie jaar v.h.m.o.	volledig v.h.m.o.	Hoger onderwijs	
				kandidaatsniveau	doctoraal niveau
Zonder beroepsonderwijs					
- zonder akten of diploma's					
- met lagere akten of diploma's					
- met middelbare akten of diploma's					
- met semi-hogere akten of diploma's					
Lager beroepsonderwijs					
- zonder akten of diploma's					
- met lagere akten of diploma's					
- met middelbare akten of diploma's					
- met semi-hogere akten of diploma's					
Middelbaar beroepsonderwijs					
- zonder akten of diploma's					
- met lagere akten of diploma's					
- met middelbare akten of diploma's					
- met semi-hogere akten of diploma's					
Semi-hoger beroepsonderwijs					
- zonder akten of diploma's					
- met lagere akten of diploma's					
- met middelbare akten of diploma's					
- met semi-hogere akten of diploma's					

Legenda:

lager niveau	uitgebreid lager niveau	middelbaar niveau	semi-hoger niveau	hoger niveau

C.B.S. 1142. 64

B I J L A G E 4 (vervolg)

B. VERDERE SPLITSING VAN DE 5 HOOFDGRROEPEN (ZIE BIJLAGE 4A), NAAR DE 22 BIJ DE BEWERKING ONDERSCHIEDEN OPLEIDINGSNIVEAUS

Lager niveau

1. Uitsluitend lager algemeen vormend onderwijs (incl. onbekend).

Uitgebreid lager niveau

2. (M.)u.l.o. of 3 jaar v.h.m.o. zonder beroepsonderwijs
3. L.o., (m.)u.l.o. of 3 jaar v.h.m.o. met lager nijverheidsonderwijs
4. L.o., (m.)u.l.o. of 3 jaar v.h.m.o. met lagere landbouwschool (voor vrouwen met verpleegstersdiploma)
5. L.o., (m.)u.l.o. of 3 jaar v.h.m.o. met ander lager vakdiploma

Middelbaar niveau

6. L.o., (m.)u.l.o. of 3 jaar v.h.m.o. met onderwijzersakte
7. L.o., (m.)u.l.o. of 3 jaar v.h.m.o. met M.O.-akte A of akte N
8. L.o., (m.)u.l.o. of 3 jaar v.h.m.o. met ander middelbaar vakdiploma
9. Volledig v.h.m.o. zonder of met lager vakdiploma
10. Volledig v.h.m.o. met onderwijzersakte
11. Volledig v.h.m.o. met M.O.-akte A of akte N
12. Volledig v.h.m.o. met ander middelbaar vakdiploma

Semi-hoger niveau

13. L.o., (m.)u.l.o. of 3 jaar v.h.m.o. met m.t.s./h.t.s. (voor vrouwen met school voor maatschappelijk werk)
14. L.o., (m.)u.l.o. of 3 jaar v.h.m.o. met M.O.-akte B
15. L.o., (m.)u.l.o. of 3 jaar v.h.m.o. met ander semi-hoger vakdiploma
16. Volledig v.h.m.o. met m.t.s./h.t.s. (voor vrouwen met school voor maatschappelijk werk)
17. Volledig v.h.m.o. met M.O.-akte B
18. Volledig v.h.m.o. met ander semi-hoger vakdiploma
19. Candidaatsexamen theologie en economie
20. Overige candidaatsexamens

Hoger niveau

21. Doctoraal examen met m.t.s./h.t.s.
22. Overige doctoraalexamens

Formation of the overall level of education on the basis of the levels of education attained in the three different categories of schooling (a, b and c)

Completed vocational training (b) and other certificates and diploma's held (c)	General education (a)				
	primary school only (including unknown)	secondary modern school	secondary grammar school or junior seminary	University	
				bachelors degree	masters degree
Without completed vocational training					
- without other diploma					
- with other diploma of a lower level					
- with other diploma of a medium level					
- with other diploma of a semi-higher level					
Completed vocational training of a lower level					
- without other diploma					
- with other diploma of a lower level					
- with other diploma of a medium level					
- with other diploma of a semi-higher level					
Completed vocational training of a medium level					
- without other diploma					
- with other diploma of a lower level					
- with other diploma of a medium level					
- with other diploma of a semi-higher level					
Completed vocational training of a semi-higher level					
- without other diploma					
- with other diploma of a lower level					
- with other diploma of a medium level					
- with other diploma of a semi-higher level					

Legenda
overall level of education

lower level	upper lower level	medium level	semi-higher level	higher level

LIJST VAN BESCHIKBARE GELICHTDRUKTE TABELLEN MET GEGEVENS OMTRENT HET GENOTEN ONDERWIJS EN HET OPLEIDINGSNIVEAU

- Voor elk van de 994 gemeenten (alsmede voor elke provincie en voor Nederland) is een gelichtdrukte tabel beschikbaar met een splitsing naar geslacht en leeftijdsgroep van de beroepsbevolking naar aard van genoten onderwijs zoals dit in de kolommen 3 t/m 14 van de tabel op blz. e.v. van deze publikatie is ingedeeld (tabel 25; zie voor model, bijlage 6a).
- Voor elke gemeente (alsmede voor elke provincie en voor Nederland) is een gelichtdrukte tabel beschikbaar met een splitsing naar geslacht en leeftijdsgroep van de personen van 14 jaar en ouder, geen dagonderwijs meer genietend en geen beroep uitoefenend naar aard van genoten algemeen vormend onderwijs zoals dit in de kolommen 22 t/m 26 van de tabel op blz. e.v. van deze publikatie is ingedeeld, alsmede naar aktenbezit (tabel 26; zie voor model, bijlage 6b).
- Voor elke gemeente is een gelichtdrukte tabel (no. 27) beschikbaar met een splitsing van de beroepsbevolking in elk van de onderdelen van de gemeente naar opleidingsniveau in drie groepen, zoals opgenomen in de kolommen 16, 18 en 20 van de tabel op blz. e.v. van deze publikatie.
Voor elk van een 25-tal combinaties van deze onderdelen in de gemeenten Amsterdam, Rotterdam en 's-Gravenhage zijn bovendien de onder punt 1 en 2 genoemde gelichtdrukte tabellen 25 en 26 beschikbaar.
- Voor elk van de schakelgebieden vermeld in bijlage 7 (alsmede voor elke provincie en voor Nederland) zijn bovendien beschikbaar:
tabel 25A Beroepsbevolking naar opleidingsniveau 1, kerkelijke gezindte, geslacht en leeftijd (6 bladen).
tabel 25B Beroepsbevolking naar opleidingsniveau 1, sociale beroepsgroep, geslacht en leeftijd (13 bladen).
tabel 25C Personen met beroep (exclusief die met een hoger opleidingsniveau), in het bezit van een akte, een administratief of een vakdiploma, naar de aard van de akte of het diploma, geslacht en opleidingsniveau 1 (2 bladen).
tabel 25D Personen met beroep (exclusief die met een hoger opleidingsniveau) in het bezit van een akte, een administratief of een vakdiploma, naar de aard van de akte of het diploma, geslacht en leeftijd (1 blad).
tabel 26A Personen van 14 jaar en ouder, geen dagonderwijs meer genietend en geen beroep uitoefenend, naar genoten algemeen vormend onderwijs, geslacht, leeftijd en kerkelijke gezindte en (exclusief die met een hoger opleidingsniveau) naar aktebezit, geslacht, leeftijd en kerkelijke gezindte (2 bladen).
- Voor de provincies en voor Nederland zijn daarnaast nog beschikbaar:
tabel 25E Mannelijke beroepsbevolking naar sociale beroepsgroep, opleidingsniveau 1, kerkelijke gezindte en leeftijd (7 bladen).
tabel 29 Beroepsbevolking naar positie in het bedrijf, beroep, opleidingsniveau 1 en geslacht (85 tot 140 bladen).
- De onder punt 1 en 2 vermelde tabellen bestaan uit één blad; voor de bij punt 3 genoemde tabellen varieert het aantal bladen van 1 tot 17 bladen, afhankelijk van het aantal onderdelen per gemeente; voor de bij punt 4 en 5 genoemde tabellen is het aantal bladen aangegeven bij de betrokken tabel.
De prijs bedraagt voor 1 t/m 5 bladen f 0,50 en f 0,10 voor elk volgend blad.
Bestellingen te richten tot het Centraal Bureau voor de Statistiek, Oostduinlaan 2, 's-Gravenhage.
- Aan het genoten hoger onderwijs is bijzondere aandacht besteed in een speciale publikatie (Doel 9, Academisch gevormden).

1) Voor de samenstelling van deze niveaus, zie bijlage 4B.

B I J L A G E 8

Lijst van landbouwgebieden, met de verhoudingscijfers gebruikt voor de cartogrammen 2a, 2b en 2c
(Percentage personen met lager landbouwdiploma onder resp. bedrijfshoofden, medewerkende zoons, landarbeiders en totale mannelijke beroepsbevolking in de landbouw)

Landbouwgebieden	Schakelgebieden	Bedrijfs- hoofden	Mede- werkende zoons	Land- arbeiders	Totaal
1	2	3	4	5	6
GRONINGEN					
1. Humsterland	1181	32,0	58,3	4,0	21,7
2. Hogeland	1182, 1183	34,3	50,7	5,0	16,5
3. Centrale bouwstreek	1185	23,5	52,9	8,3	20,5
4. Oost-Fivelge	1160, 1190	29,2	54,2	4,8	19,2
5. Nieuw-Oldambt	1120, 1187, 1189	37,8	58,6	2,3	13,6
6. Oud-Oldambt					
7. Centrale weidestreek	1100, 1184, 1186	24,0	47,7	9,9	13,6
Idem exclusief Groningen	1184, 1186	26,6	48,9	8,1	22,9
8. Zuidelijk Westerkwartier	1180	19,1	47,5	12,6	21,8
9. Goorecht	1150	17,5	61,2	21,1	23,8
10. Westerwolde	1170	19,8	47,3	4,1	16,5
11. Woldstreek	1140	33,5	59,6	5,3	25,0
12. Veenkoloniën	1110, 1130, 1188	43,9	60,0	4,0	23,8
Idem exclusief Hoogezand- Sappemeer	1130, 1188	46,0	59,2	3,0	22,1
FRIESLAND					
1. Het Bildt	070, 083, 084, 085, 086, 087, 088	24,8	51,9	8,0	19,7
2. Weide en bouwstreek					
3. Kleiweidestreek	000, 010, 089, 090, 091, 092	25,9	56,2	10,9	24,2
Idem exclusief Leeuwarden en Sneek	089, 090, 091, 092	26,9	56,9	11,0	25,4
4. Veenweidestreek	093, 094, 095	28,5	55,5	12,5	27,9
5. Eilanden	096	5,8	22,1	10,3	9,2
6. De Wouden	020, 030, 040, 050, 060, 080, 081, 082	22,8	53,1	10,9	23,4
Idem exclusief Smallingerland..	020, 040, 050, 060, 080, 081, 082	23,1	53,5	11,0	23,6
DRENTHE					
1. Weidegebied v.h. Noorderveld ..	180	21,6	54,9	16,2	25,3
2. Centraal zandgebied	110, 140, 170, 181, 182, 183	22,2	57,3	13,8	27,3
Idem exclusief Assen	140, 170, 181, 182, 183	22,0	57,0	13,8	27,4
3. Dieverderdingspol	160, 186, 187	23,5	58,4	11,3	27,5
4. Hoogveen	120	15,6	33,8	6,6	15,0
5. Zuidwestelijk weidegebied	130, 188	23,9	60,0	14,8	28,4
6. Hondsrug	100, 184, 185	27,6	58,9	5,9	23,2
7. Veenkoloniën					
Idem exclusief Emmen	184, 185	27,1	61,7	6,9	25,0
8. Smilde	150	23,9	58,1	5,7	22,1
OVERIJSSSEL					
1. Urk en De Noordoostelijke Polder	293, 1200	53,6	77,6	20,3	38,6
2. Olst en Wijhe	292	20,7	52,8	17,9	26,4
3. Westelijk weidegebied	250, 210, 281, 282	19,5	55,3	13,0	24,1
Idem exclusief Kampen en Zwolle	281, 282	19,0	54,6	13,0	23,9
4. Oostelijk weidegebied	283	17,5	45,3	20,1	22,8
5. Giethoorn en Steenwijkerwold ..	280	11,0	46,7	3,1	11,2
6. Zand en veengebied	286	20,5	44,7	9,1	22,3
7. Salland en Twente	200, 220, 230, 240, 260, 270, 284, 285, 287, 288, 289, 290, 291	18,9	48,4	16,8	24,7
Idem exclusief Enschede, Hengelo, Almelo, Deventer en Oldenzaal	260, 284, 285, 287, 288, 289, 290, 291	18,0	47,8	18,0	24,6
GELDERLAND					
1. Westelijke IJsselstreek	373, 374	23,0	54,7	25,0	27,7
3. Lijmers	383	20,9	36,9	17,4	23,3
4. Oostelijke Betuwe	385	31,3	67,5	18,1	34,8
5. Midden Betuwe	386, 387, 388, 389	14,4	45,8	11,1	18,0
6. Westelijke Betuwe	390, 391	16,0	46,1	15,1	20,5
7. Bommelerwaard	392	14,2	55,8	15,1	22,2
8. Land van Maas en Waal-Noord	393	24,8	61,5	15,8	30,1
9. Land van Maas en Waal-Zuid					

Bijlage 8 (vervolg)

Landbouwgebieden	Schakelgebieden	Bedrijfs- hoofden	Mede- werkende zoons	Land- arbeiders	Totaal
1	2	3	4	5	6
GELDERLAND (vervolg)					
10. Noordelijke Veluwe	370	9,8	37,9	12,6	14,6
11. Westelijke Veluwe	330, 371, 375	11,9	34,0	11,6	15,5
Idem exclusief Ede	371, 375	11,8	37,3	12,4	16,1
12. Oostelijke Veluwe	320, 372	14,9	39,7	14,3	18,0
Idem exclusief Apeldoorn	372	13,2	44,6	10,4	16,6
13. Veluwezoom	310, 340, 360, 376	15,6	40,8	8,4	13,0
2. Oostelijke IJsselstreek	350, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 384, 395	27,4	58,1	24,4	33,1
14. Noordelijke Achterhoek					
15. Zuidelijke Achterhoek					
16. Oude IJssel-gebied					
Idem exclusief Doetinchem, Zutphen en Elten	378, 379, 380, 381, 382, 384	27,9	58,4	24,9	33,7
17. Rijk van Nijmegen	300, 394	29,2	57,8	17,1	30,7
Idem exclusief Nijmegen	394	30,2	56,6	18,0	32,5
UTRECHT					
1. Kromme Rijn-streek	474, 475	27,0	59,0	11,3	28,2
2. De ronde venen	481	15,6	45,9	9,3	20,3
3. Veenweidegebied	479, 480	28,0	61,5	18,2	27,1
4. Gebied van IJssel en Oude Rijn. Idem exclusief Utrecht	400, 476, 478 476, 478	24,9	60,6	12,9	25,2
5. Lopikerwaard	477	27,3	63,5	16,8	31,4
6. Eemland	470	16,6	44,4	12,7	21,4
7. Zandgebied	410, 440, 450, 460, 471	20,2	42,0	22,2	24,6
Idem exclusief Amersfoort, Soest, Baarn en Veenendaal ..	471	23,9	55,6	17,4	28,8
8. Heuvelrug	420, 430, 472, 473	16,0	46,6	14,6	18,9
Idem exclusief Zeist en de Bilt	472, 473	14,3	44,2	14,6	18,7
NOORD-HOLLAND					
1. Amsteldieppolders	550, 561, 571	21,0	48,4	8,1	18,7
6. Land van Zijpe					
Idem exclusief Den Helder	561, 571	20,7	47,7	8,4	19,3
2. Wieringermeerpolder	562	45,3	74,5	18,0	38,1
3. Haarlemmermeer en IJ-polders ..	585	20,4	45,5	6,0	15,1
4. Aalsmeer	586, 587	16,2	39,5	12,0	17,2
5. Amstelland					
Idem exclusief Nieuwer-Amstel ..	586	16,2	34,5	12,8	16,8
7. Noordelijk West-Friesland	564, 565, 570	26,0	50,9	16,0	28,0
16. Randgebied van Geestmerambacht.					
17. Zuidelijk West-Friesland					
8. Waterland	500, 540, 572, 576, 577, 578,	20,6	52,8	12,0	21,5
9. Droogmakerijen	579, 580, 581				
Idem exclusief Amsterdam, Zaandam, Alkmaar en Oudorp ..	576, 577, 578, 579, 580, 581	21,3	56,4	15,6	25,4
10. 't Gein	588, 589, 590	14,3	54,1	13,0	22,8
11. Texel en Wieringen	560	27,7	75,7	14,5	27,2
12. Goiland	520, 591, 592	14,1	52,5	15,8	17,3
Idem exclusief Hilversum en Bussum	592	14,8	57,6	16,1	19,1
13. Noord-Kennemerland	573, 575	15,6	45,8	15,0	20,7
Idem exclusief Beverwijk en Heemskerk	573	15,9	46,8	16,4	21,3
14. Zuid-Kennemerland	510, 530, 582, 583, 584	13,3	34,0	7,1	10,1
Idem exclusief Haarlem, Velsen, Bloemendaal, Heemstede en Bennebroek	582	18,2	-	-	3,9
15. Geestmerambacht	563	19,9	53,1	15,7	24,4
18. Bangert	568, 569	29,1	53,3	25,9	32,7
19. Oostelijk West-Friesland	566, 567	27,2	54,6	14,8	29,0
ZUID-HOLLAND					
1. Droogmakerijen	640, 656, 657, 658, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 675, 676	16,1	47,4	9,3	17,3
11. Delf- en Schieland					
Idem exclusief Schiedam, Voor- burg, Rijswijk, Delft en Vlaardingen	658, 660, 662, 664, 665, 666, 675, 676	17,0	46,8	9,0	17,9
2. Rozenburg, Oost.Voorne en Putten	693, 695	19,1	50,3	8,3	18,2

Bijlage 8 (vervolg)

Landbouwgebieden	Schakelgebieden	Bedrijfs- hoofden	Mede- werkende zoons	Land- arbeiders	Totaal
1	2	3	4	5	6
ZUID-HOLLAND (vervolg)					
3. Voornse duinstreek	694	16,4	43,4	13,1	18,3
4. IJsselmonde	600, 687, 688, 689, 690	15,2	41,8	6,7	13,2
Idem exclusief Rotterdam, Ridderkerk, Hendrik-Ido- Ambacht en Zwiendrecht	687, 688	19,1	54,5	8,6	18,7
5. Hoeksche en Dordsche Waard	630, 691, 692	26,4	48,3	5,4	16,9
Idem exclusief Dordrecht	691, 692	26,9	49,4	5,4	17,7
6. Goeree en Overflakkee	696, 697	14,8	28,5	2,1	10,5
7* De Venen	667	15,2	45,5	9,5	19,1
8* Rijnland	620, 653, 654, 668, 669	18,0	45,5	8,6	17,7
Idem exclusief Leiden en Alphen a/d Rijn	653, 654, 668	15,8	43,3	9,6	17,9
9. Boskoop	670	14,6	30,7	6,2	11,2
10. Land van Gouda en Woerden	671, 672, 673, 674	18,3	46,8	7,9	19,3
Idem exclusief Gouda	671, 672, 673	19,5	46,2	8,2	20,7
12. Krimpenerwaard	677, 678, 679	14,4	48,9	7,9	18,9
13* Alblasserwaard	680, 681, 682, 683	16,3	47,8	11,4	20,7
14* Vijfheerenlanden	684, 685, 686	9,4	40,3	10,6	14,0
Idem exclusief Gorinchem	685, 686	9,7	40,0	10,7	14,2
15. Bollenstreek	650, 651, 652, 655	11,6	38,9	7,2	12,0
Idem exclusief Wassenaar	650, 651, 652	11,8	38,3	7,1	12,0
16. Westland	610, 659	26,2	48,1	7,5	20,6
Idem exclusief 's-Gravenhage ..	659	27,5	48,5	8,0	23,6
ZEELAND					
1. Schouwen en Duiveland	740, 750, 751, 752, 753	23,1	60,8	5,7	18,3
2. Sint Philipsland	754	13,3	37,2	5,3	12,1
3. Tholen	755	27,0	53,4	3,8	14,9
4. Noordbeveland	700, 710, 760, 761, 762	11,6	37,2	14,4	19,2
5. Walcheren	760, 761, 762	11,9	57,1	16,6	20,3
Idem exclusief Middelburg en Vlissingen	720, 756, 757, 758, 759	18,5	48,8	9,4	17,7
6. Zuidbeveland	763, 764	26,0	59,7	3,6	19,9
7* West Zeeuwisch-Vlaanderen	750, 765, 766, 767	26,7	59,1	5,1	22,1
8* Oost Zeeuwisch-Vlaanderen					
NOORD-BRABANT					
1* Noordwesthoek	853, 854	37,4	60,2	5,7	25,4
2. Westelijke Langstraat	868, 869, 870, 871, 872, 874	23,1	56,4	12,7	26,3
3. Biesbosch	873	20,7	42,3	12,5	21,1
4. Oostelijke Langstraat	830, 879	20,1	45,6	9,8	23,2
5. Land van Altena	879	20,3	44,3	12,2	25,0
6. Maaskant	850, 851	25,3	61,6	6,9	23,7
Idem exclusief 's-Hertogenbosch ..	850	24,4	57,1	6,5	22,1
7* Land van Bergen op Zoom	852, 855, 857, 858, 859, 861	26,2	55,4	10,2	29,1
Idem exclusief Bergen op Zoom ..	852, 855, 857, 858, 859	24,1	54,7	9,2	27,2
8* Noordwestelijke zandgronden ...	820, 856, 860	20,0	42,7	13,4	23,9
Idem exclusief Breda	856, 860	17,3	39,4	10,9	21,4
9* Land van Breda	810, 862, 863, 864, 865	21,3	45,0	15,1	26,0
Idem exclusief Kempen	862, 863, 864, 865	21,0	45,9	17,9	27,0
Idem exclusief Tilburg	800, 840, 866, 867, 875, 876, 877, 878, 880, 881, 882, 883, 887, 888, 889, 890	27,9	49,6	16,8	31,0
11. Meijerij	866, 867, 875, 877, 878, 881, 882, 883, 887, 888, 889, 890	27,9	50,5	18,2	31,9
Idem exclusief Eindhoven, Helmond, Vught en Oss	884, 885, 886, 891	26,7	51,9	15,9	31,3
12* Oostelijke Kempen	893, 894	29,7	50,9	18,2	34,2
13* Noordelijk Peelgebied	892	26,8	45,4	18,3	30,7
14* Zuidelijk Peelgebied	895	26,8	44,3	14,5	28,6
15. Land van Cuyk					

Bijlage 8 (slot)

Landbouwgebieden	Schakelgebieden	Bedrijfs- hoofden	Mede- werkende zoons	Land- arbeiders	Totaal
1	2	3	4	5	6
LIMBURG					
1* Zuid-Limburg	900, 910, 930, 950, 960, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996	19,1	46,6	11,3	22,3
Idem exclusief Maastricht, Heerlen, Kerkrade, Geleen, Sittard, Brunssum en Tudderen ..	984, 985, 986, 988, 990, 991, 992, 993, 994, 995	21,0	50,0	12,3	25,1
2. Westelijk Noord-Limburg	973, 974, 978, 979, 980, 981	27,5	51,2	23,2	33,6
Idem exclusief Weert	973, 974, 978, 979, 980	27,8	52,7	24,5	34,3
3* Noordelijke Maasvallei	920, 940, 970, 971, 972, 975, 976, 977	29,6	58,4	20,3	34,5
Idem exclusief Venlo en Roermond ..	970, 971, 972, 975, 976, 977	27,7	56,1	19,6	32,8
4* Land van Montfort	982, 983	19,3	40,1	12,1	22,9
Z.I.J.P.	1210	-	-	17,6	16,7

N.B. 1. Met een sterretje zijn gemerkt de gevallen waarin de vermelde cijfers betrekking hebben op een groter resp. kleiner aantal gemeenten dan tot het in kolom 1 vermelde landbouwgebied behoort. Zie onderstaande lijst van de inbegrepen, resp. buiten beschouwing gelaten gemeenten in het betrokken landbouwgebied.

4* (Gr.) excl. Termunten	11* (N.H.) excl. Wieringen
5* (Gr.) incl. Termunten	12* (N.H.) incl. Naarden
3* (O.) incl. Giethoorn	12* (N.H.) excl. 's-Graveland
5* (O.) excl. Giethoorn	7* (Z.H.) incl. Warmond
2* (Gld.) excl. Angerlo	8* (Z.H.) excl. Warmond
3* (Gld.) incl. Angerlo	13* (Z.H.) incl. Ameide en Tienhoven
7* (Gld.) incl. Heerevaarden	14* (Z.H.) excl. Ameide en Tienhoven
8* (Gld.) excl. Heerevaarden en Beuningen	7* (Z.) excl. Philippine
10* (Gld.) excl. Hatten	8* (Z.) incl. Philippine
12* (Gld.) incl. Hatten	1* (N.B.) excl. Terheijden
17* (Gld.) incl. Beuningen	7* (N.B.) incl. Huijbergen
1* (U.) excl. Vreeswijk	8* (N.B.) excl. Huijbergen
4* (U.) incl. Vreeswijk	8* (N.B.) incl. Terheijden
6* (U.) incl. Hoogland	9* (N.B.) incl. Chaam
7* (U.) excl. Hoogland en Maarn	10* (N.B.) incl. Oost-, West- en Middelbeers
8* (U.) incl. Maarn	10* (N.B.) excl. Chaam
1* (N.H.) incl. Wieringen	12* (N.B.) excl. Oost-, West- en Middelbeers
1* (N.H.) excl. Barsingerhorn en Winkel	13* (N.B.) excl. Gemert
3* (N.H.) excl. Amsterdam (gedeeltelijk)	14* (N.B.) incl. Gemert
7* (N.H.) incl. Barsingerhorn en Winkel	1* (L.) excl. Stevensweert en Ohé en Laak
8* (N.H.) incl. Amsterdam (gedeeltelijk)	3* (L.) excl. Herten
10* (N.H.) incl. 's-Graveland	4* (L.) incl. Stevensweert, Ohé en Laak en Herten
10* (N.H.) excl. Naarden	

2. In kolom 2 zijn voor de cartogrammen 2a, b en c buiten beschouwing gebleven schakelgebieden gevormd door gemeenten met uitgesproken stedelijk karakter (zie de onderstreepte schakelgebieden). De voor deze cartogrammen gebruikte verhoudingscijfers excl. bedoelde gebieden zijn telkens vermeld onder die voor het betrokken landbouwgebied.

Tabel (vervolg)

Table with columns for Gemeente, M. of V., and various educational levels (Algemeen vormend onderwijs, w.o. met voltooid beroeps(dag)onderwijs). It lists data for 45 municipalities including NOORD-BRABANT, Dungen, Dussen, Eersel, Eethen, Eindhoven, Empel en Meerwijk, Engelen, Erp, Esch, Etten en Leur, Fijnaart en Heijningen, Geertruidenberg, Goffen, Goldrop, Gemert, Gieassen, Gilze en Reijon, Goirle, Grave, 's-Gravenmoer, Haaren, Halstoren, Haps, Heesch, Heeswijk, and Heeze.

Voor noten zie eerste bladzijde van deze tabel.

Table with columns for Opleidingsniveau (Lager, Uitgebreid lager, Middelbaar semi-hoger en hoger) and Personen zonder beroep van 14 jaar en ouder (Geen dagonderwijs meer genietend, Nog dagonderwijs genietend). It includes sub-columns for absolute numbers and percentages, and a final column for 'Percentage met meer dan lager algemeen vormend onderwijs 4)'. The data rows correspond to the municipalities listed in the first table.

